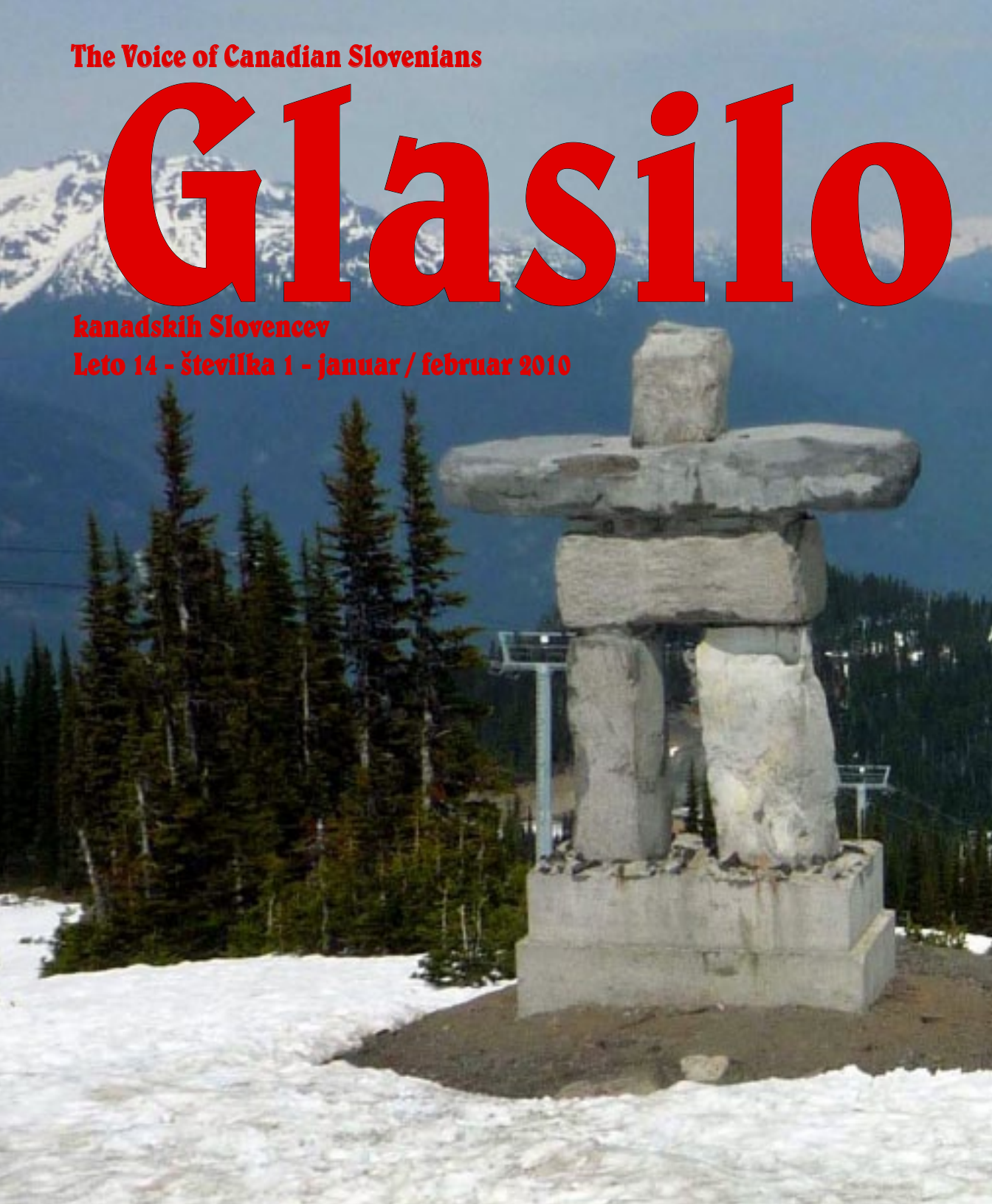

The Voice of Canadian Slovenians

Glasilo

kanadskih Slovencev

Leto 14 - številka 1 - januar / februar 2010

Uvodne besede

Leto 2009 se je končalo v znamenju strahu, da zahodnemu svetu spet grozijo teroristični napadi. Na srečo bomba, ki jo je imel terorist skrito v spodnjem perilu, na ameriškem letalu na poletu iz Amsterdama proti Detroitu na božični dan ni eksplodirala, pogumni potniki pa so zaustavili terorista in pogasili ogenj in tako je letalo skoraj normalno pristalo. Ta incident po eni strani razodeva brezvestnost individualnih teroristov, ki so pripravljeni s svojim samomorom uničiti na stotine nedolžnih življenj in pognati ljudem strah v kosti, po drugi strani pa pogum in moč upanja potnikov in posadke, ki so tudi v tako kritičnem trenutku videli možnost za rešitev in ravnali preudarno in pogumno.

Letošnje leto se je začelo z naravno katastrofo svetovne razsežnosti, ko je potres v Port-au-Prince, v glavnem mestu Haitija, zrušil velik del mesta in pod ruševinami pokopal preko 200.000 oseb. Tudi tokrat je univerzalna človeška družina pokazala veliko solidarnost in pripravljenost pomagati ljudem v stiski. Nepozabni so bili prizori, kako so reševalci, ki so prišli iz vseh koncev sveta, tvegali svoja življenja, da bi rešili prizadete prebivalce. Katastrofe, kot je bila ta, človeka silijo v razmišljanje, da med ljudmi obstaja medsebojna ljubezen in solidarnost, ki presega vso človeško zlobo, da resurekcija ni samo prazna fraza, ampak da bo iz ruševin porušenega mesta z globalno pomočjo zrastle novo mesto z bolj trdno zgrajenimi stavbami in z bolj humanimi pogoji za življenje. Katastrofa ni izpostavila samo sedanje tragedije, pač pa tudi revščino, v kateri so že pred potresom živeli prebivalci Haitija, revščino, ki jo je svetovna javnost enostavno prezrla.

Dejstvo, da si ljudje za svoje preživetje moramo med sabo pomagati, je osnova medsebojnih človeških odnosov, vtkana v našo kolektivno zavest in podzavest, v kulturo naroda. Slovenci 8. februarja, ob obletnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna, slavimo praznik kulture. Naši slovenski kulturni delavci so se v vseh časih prizadevali, da bi v ljudeh utrjevali tiste pozitivne krščanske vrednote, ki so narodu omogočale preživetje in mu dajale upanje na lepšo prihodnost. Samostojna slovenska država je rezultat uresničenega upanja.

Slovenski kulturni praznik je priložnost, da se zahvalimo vsem kulturnim delavcem, ki žrtvujejo svoj čas in talent, da ohranjajo slovensko besedo, slovensko pesem in kulturo. Še posebej se zahvaljujemo vsem sodelavcem Glasila, kajti z vašimi prispevki in vašo pomočjo kanadski Slovenci lahko izpostavljamo kulturno delo Slovencev v Kanadi v publikaciji, ki nam je lahko vsem v ponos. Najlepša hvala vsem, ki naše prizadevanje finančno podpirate, še posebej slovenskim bankam, kakor tudi nekaterim posameznikom. V tej številki bi se še posebej radi zahvalili Mary Hutchinson za njen izdaten prispevek v naš tiskovni sklad.

GLASILO

Osrednja revija za Slovence v Kanadi / Main publication for Slovenians in Canada

IZDAJA - VSKO - Vseslovenski kulturni odbor
PUBLISHED By - ASCC - All Slovenian Cultural Committee

NASLOV / ADDRESS

GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV:
770 Browns Line, Toronto, ON M8W 3W2
Tel: 416-259-1430

ODGOVORNA UREDNICA / CHIEF EDITOR:

Cvetka Kocjančič
e-mail: CvetkaKocjancic@theslovenian.com

UREDNICA / EDITOR:

Milena Soršak
e-mail: MilenaSorsak@theslovenian.com

IZVRŠNI UREDNIK / PRODUCTION EDITOR:

Frank Brence
e-mail: FrankBrence@theslovenian.com

ADMINISTRACIJA / ADMINISTRATION:

Sandra Bartolac
e-mail: SandraKomavli@theslovenian.com

MARKETING:

Florian Markun
e-mail: FlorianMarkun@theslovenian.com

LEKTOR ZA ANGLEŠČINO / ENGLISH EDITOR:

Richard Vukšinič

DOPISNIKI IN OSTALI SODELAVCI / WRITERS AND OTHER MEMBERS OF THE PRODUCTION TEAM

Anica Resnik, dr. France Habjan, Silva Plut, dr. Anne Urbančič,
Frank Novak, Martin Polanič, Miro Koršič,
Ciril Soršak, Marjan Kolarič

SPLETNA STRAN / WEB PAGE:

www.theslovenian.com

LETNA NAROČNINA - YEARLY SUBSCRIPTION

Kanada - Canada \$30.00, ZDA - USA \$35.00,
Evropa - Europe \$45.00

Uredništvo si prizadeva, a ne sprejema odgovornosti za točnost podatkov. Besedila ne odražajo vedno stališča uredništva.

The editors are making a reasonable effort to provide accurate information, but they assume no liability for the errors or omissions of the writers. Articles do not necessarily reflect the opinion of the editors.

Vsebina

- 2 Uvodne besede
- 4 Miklavževanje v Hamiltonu
- 5 Talent show
- 6 Dom Lipa
- 7 Banket Slovenskega doma v Torontu
- 8 Slovenski Dom Celebrates 50th Anniversary
- 9 Slovenski kulturni dan v St. Catharines
- 10 VSKO program
- 11 Zaključek poslovne dobe
- 12 Ob 20 letnici Kanadskega slovenskega kongresa
- 13 Obvestilo o spremenjenem času radijske oddaje
- 14 Potres na Haitiju
- 15 Umestitev novega ljubljanskega nadškofa
- 15 Katoliška univerza v Ljubljani
- 16 XXI. zimske olimpijske igre
- 17 Kulturni plenum v Cankarjevem domu
- 18 Asimilacija in integracija slovenskih priseljencev
- 23 Fotografiranje prepovedano
- 24 Employment Insurance for self-employed Canadians
- 25 Novice in zanimivosti
- 29 Gradovi kralja Matjaža
- 30 Prešernove nagrade 2010
- 31 Pustovanje - eden najstarejših slovenskih običajev
- 33 Introducing Richard Vukšinič, ND
a.k.a. *Stari Ata Science*
- 33 Stari Ata Science:
From Pastureland to Petri Dish
- 34 Bitter Cold Made Better by Bitters?
- 36 Kanadski hokejisti slovenskega rodu
- 39 The house Where Riba Lives
- 42 Spored prireditev

Inukshuk, v obliki človeka naloženi kamni, so stoletja kanadskim Inuitom kazali pot. Ta simbol upanja in prijateljstva je postal simbol letošnjih zimskih olimpijskih iger v Vancouvru, Kanadi.

Miklavževanje v Hamiltonu

Še preden se je lansko leto poslovilo, nas je po mnogih slovenskih društvenih domovih in seveda tudi v slovenskih cerkvenih dvoranah obiskal Miklavž. Najpogosteje otroke v društvenih domovih obišče ameriški Božiček v svoji rdeči odpravi, tak, kakršni se pred Božičem razkazujejo po vseh večjih nakupovalnih centrih in sprejemajo naročila za igrače.

Miklavževanje je dan, ko društva pripravijo zabavo izrecno za otroke. Nič ni lepšega kot priložnost za sankanje, za zabavo, za petje božičnih pesmi, vrhunec pa je vsekakor Miklavž z darili in sladkarije, ki jih pridne slovenske gospodinje pripravijo otrokom.

Tisti originalni Miklavž s škofovsko palico in v škofovskem oblačilu, ki so ga ponazarjali v Sloveniji (preden se je uveljavil Dedek Mraz) in ga spet ponazarjajo, prihaja v začetku decembra tudi v slovenske cerkve v Kanadi. Letos je še posebej slikovit program pripravila hamiltonska župnija, kar je odraz prizadevanja celotnega župnijskega občestva, ki je

v tem slovenskem običaju videlo priložnost, da vključi slovensko mladino in jo navdušuje za sodelovanje v skupnosti. Za organizacijo prireditve je poskrbela Katoliška ženska liga, program pa je pripravila slovenska šola. Župnik Drago Gačnik pa je, kot vedno, vse posnel s svojo fotokamero.

Vabilo na koncert pevskega zbora Bled

Pevski zbor Bled, ki ga sestavljajo člani društev Bled iz Beamsvilla in Lipa Park iz St. Catharinesa, bo 10. aprila letos priredil banket in koncert v društvenem domu v Beamsvillu. Tokrat bodo predstavili svojo prvo zgoščenko.

Začetki zbora segajo v leto 1984, ko je pod vodstvom Edija Kodarina začel nastopati društveni kvartet, ki se je kmalu razrasel v oktet. Oktet je deloval polnih osem let in je z organizacijo pevskih revij vzpodbujal tradicijo zborovskega petja tudi pri drugih društvih.

Pevski zbor Bled

Potem so se oktetu pridružile še ženske in tako je nastal mešani zbor, ki je deloval naslednjih sedem let. Po kratkem premoru so pevci ponovno začeli vaditi in po osmih letih so se odločili, da bodo pesmi, ki jih najrajši pojejo, posneli na zgoščenko.

Njihov repertuar obsega slovenske narodne pesmi, umetne zborovske in sakralne pesmi. S svojimi nastopi zastopajo društvo Bled na raznih kulturnih prireditvah in Slovenskih dnevih, ki jih organizira Koordinacijski odbor niagarskega področja, radi pa nastopajo tudi pri raznih drugih slovenskih društvih.

Zasluga za tako dolgo delovanje zbora Bled, kakor tudi za njihovo kvalitetno petje, gre vsekakor zagnanemu kulturnemu in društvenemu delavcu Ediju Kodarinu, ki se kot zborovodja prizadeva za ohranjanje pevske tradicije pri društvu Bled in ta zbor že od vsega začetka vodi. Seveda pa ne bi

bilo uspeha brez vztrajnih pevcev, ki se zavedajo pomena slovenskega zborovskega petja in so pripravljene še vnaprej vztrajati pri tem svojem prizadevanju za ohranjanje slovenskih narodnih pesmi v Kanadi.

Pevskih zborov, ki so včasih nastopali na Bledovih pevskih revijah, ni več, ker med drugo generacijo preprosto ni več dosti zanimanja za zborovsko petje, le zbor Bled še nastopa. S svojim obiskom na njihovem koncertu boste podprli njihovo delovanje in jim pokazali, da njihov trud ni zaman, da nam s svojim petjem posredujejo lepoto slovenske pesmi in vrednote, ki jih le-te zaobsegajo.

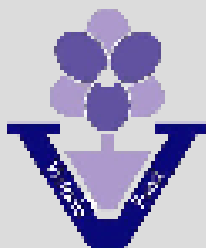
Za rezervacijo vstopnic lahko pokličete sledeče člane:

Ed Kodarin – 905-309-4050

Ivan Krušič – 905-327-3854

Tone Pušnik – 905-561-0582

Vrhovšek Frank – 905-682-7055

Talent show

v prid Viktorija fonda bo v nedeljo, 21. marca 2010 ob 4h popoldne v cerkveni dvorani na 739 Brown's Line, Toronto. Pristrčno vabljeni prav vsi od blizu in daleč.

S svojo prisotnostjo boste podprli dobrodelno organizacijo, ki pomaga potrebnim v naši skupnosti, istočasno boste v spodbudo nastopajočim, ki marljivo in vztrajno izpopolnjujejo svoje talente, s katerimi so bili obdarovani, obenem pa imate odlično priložnost za osebno razvedrilo in družabno srečanje.

Dom Lipa

Anica Resnik

Božični prazniki so prazniki dobrote, ljubezni, družine. Dva tisoč let nas spominjajo božje ljubezni ob Jezusovem rojstvu in nas vabijo k posnemanju. Kaj je človek brez ljubezni, nam kaže današnji svet brez miru in idealov, poln sebičnosti in sovraštva, večna borba med dobrim in zlom...

Kako je pri nas? Slišimo glas, jok revnih, zapuščenih, lačnih, bolnih, preganjanih, brezdomcev? Ne moremo zatisniti ušes in zapreti srca, če hočemo biti ljudje dobre volje. Hvala Bogu, med nami še živi dobrota, dobro srca, ki želi pomagati bližnjemu v potrebi. Dom Lipa je sad te dobrote. Že dvajset let je dom, kjer sto stanovalcev v mirnem, čistem okolju preživlja svoje pozne dni. Plačanim uslužbencem pomaga skupina prostovoljcev, ki brezplačno darujejo svoj čas in talente za dobro stanovalcev. V domu Lipa že več let obstaja Klub žena, ki se vsak torek zberejo na prijateljsko srečanje in z

raznimi ročnimi deli pripravljajo stvari za jesenski bazar, pol ure pa namenijo telesnim vajam.

15. decembra je uprava doma priredila tradicionalno božičnico za uslužbence, prostovoljce in članice Kluba starejših. V prijetnem domačem razpoloženju smo peli božične pesmi ob spremljavi harmonike (Anrej Pahulje) in sprejeli tople pozdrave upraviteljice Therese MacDermid.

3. januarja pa se je v dvorani doma zbrala k božičnici številna družba vdov. Č. Toni Burja je v posebnem programu »Kaj je potrebno za smiselno življenje« usmerjal naše misli k resnemu plodnemu delu. Bilo je zanimivo in koristno.

Članice Kluba starejših vabijo vdove, da se jim pridružijo in na tedenskih sestankih najdejo razvedrilo in košček veselja v njihovem samotnem življenju. Za vse je dovolj prostora. Srčno dobrodošle.

Banket Slovenskega doma v Torontu

Frank Gormek

V soboto, 5. decembra je čez 200 gostov napolnilo cerkveno dvorano na Manning Ave. v Torontu ob priliki letnega banketa in praznovanja petdesetletnice ustanovitve Slovenskega doma v Torontu. Oskar Koren, dolgoletni predsednik društva, je pozdravil vse navzoče in predstavil Staneta Kranjca, predstavnika kanadskih Slovencev pri Svetu vlade RS za Slovence po svetu, ki je čestital društvu za dobro opravljeno delo. Častiti župnik g. Tine Batič je pred večerjo povabil vse goste k skupni molitvi Očenaša.

Po okusni večerji, ki jo je pripravila Anka Sikič, je Majda Resnik, podpredsednica društva, poklicala inž. Franka Gormeka, da predstavi svojo novo knjigo *Borci za svobodo*. Ta knjiga je še en "nov dokument o hudih časih rdeče revolucije v Sloveniji v drugi svetovni vojni in po njej". Ana Golobič je predstavila literarni krog, ki je sodeloval pri pripravi te knjige. Nada Mušič, urednica knjige, ki je prišla v svobodni svet, Kanado, dobro desetletje po koncu vojne, je izjavila, da je pri tem sodelovanju končno spoznala globoko tragiko komunistične revolucije. Tehnični urednik Peter Gormek je skupno s hčerko Štefi v okviru Zephyr Data uredil slike in besedilo do končnega števila čez dve sto strani. Frank Gormek se jim je zahvalil za dobro opravljeno delo in jim podaril to svojo novo knjigo. Obenem je izjavil, da je pisal, kakor je doživljal takratne čase, saj

Stane Kranjc in Frank Gormek

je sam hodil s tisto številno množico ljudi skozi Ljubelj, čez štirinajst dni pa bil poslan podivjanim revolucionarjem v roke po lažnjivem sporazumu z angleškimi zavezniki.

V nadaljnjem programu je nastopila folklorna skupina Nageljčki.

Posebnost večera je bil John Cigan, odličen impersonator Elvisa Presleya, ko je z osebno sličnostjo in dobrim pevskim glasom predstavljal tega znanega ameriškega pevcu.

V programu društva Slovenski dom je medruštveno povezovanje, priznanje mladini in osebam v slovenski skupnosti za izredne uspehe v različnih oblikah. V tem smislu je potekal program. Za osebni uspeh so bili odlikovani Janez Smrekar (poklicni vodovodni instalater) in Mateja Bajec (višja strokovna šola) in Nada Mušič za izredno prostovoljno delo. Za študentsko štipendijo je bila zbrana Melodie Sustar, ki letos študira psihologijo na univerzi GUELPH-HUMBER.

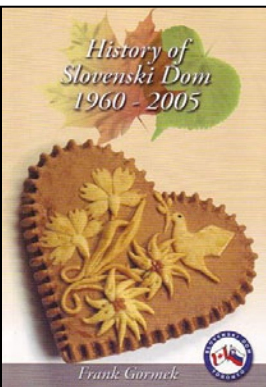
V okviru medruštvenega sodelovanja, ki ga vodi Slovenski dom, sta Denis Žigante (za Slovensko letovišče) in Frank Gormek (za Slovensko telovadno zvezo) prejela denarno podporo od organizacije Evergreen za pogozdovanje njunega zemljišča.

Za razvedrilo in ples je igral orkester Brajda. Banket Slovenskega doma je vedno vesel večer, je tradicija, ki se ponavlja iz leta v leto, pa če je zima še tako mrzla in huda.

Slovenski Dom Celebrates 50th Anniversary

Oskar Koren

Fifty years is an important milestone and we must celebrate it with pride and enthusiasm. Slovenski Dom at 50 is a celebration not of how long we have been around, but of what we have accomplished in those 50 years. More than that, it is about the next 50 years and what we have yet to achieve together. You can read this remarkable history complete with photos from the early days of Slovenski Dom in both languages Slovenian and English. The book was published on the occasion of the 45th anniversary.

We are fortunate to have many of the people who helped shape Slovenski Dom still involved with the organization. The first Directors of the non-profit corporation named Slovenski Dom of Toronto were Peter Markes, Joseph Turk, John Kastelic, John Muhic, Alois Dolenc, Otmar Mauser,

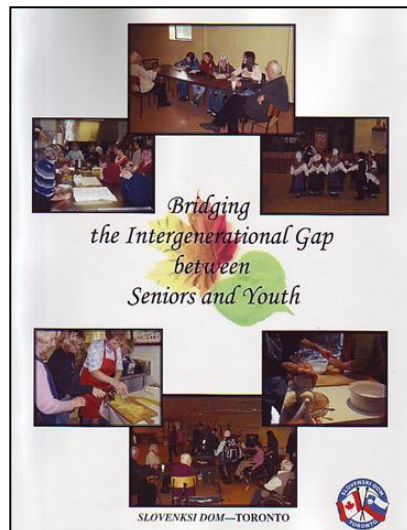
Frank Demsar, Peter Klopčič, Joseph Kastelic and Božo Kosir. The first President was Alois Dolenc. It is with great pleasure to note that two of the first Directors of Slovenski Dom are still among us today. At one of the early Slovenski Dom banquets the guest of honour was Dr. Miha Krek, a former minister of Yugoslavia residing in Cleveland, Ohio. Dr. Krek made the following prophetic toast, “The soup which you prepare today, you will have to drink for your time eternal”. This was a reminder that the consequences of decisions last forever.

I believe that Dr. Krek’s words are truer today than they were when he spoke them. In those few words are the seeds of our commitment to continue to serve the needs of the Slovenian community and our drive to continue promoting Slovenian culture and heritage.

I feel tremendously proud to be leading Slovenski Dom at this time in its history. Our vision for the next 50 years is to become a leading cultural organization serving the needs of the Slovenian community. A vision we can only achieve if we plan for it.

Now, as we celebrate the past,

we must also make plans, ask questions, recruit new members, engage the Slovenian community, bridge the intergenerational gap between seniors and youth, look for a new building to prepare for future growth, provide benefits for our members and improve our website www.slovenskidom.com. We need to work hard to find new and better ways of creating unity among different Slovenian organizations for the benefit of all Slovenians. And we need to reach out and make our non-Slovenian family and friends welcome amongst us.

Slovenski kulturni dan v St. Catharines

Marinka Žumer

Slovencom je kultura zapisana v srce. Radi imamo dobro glasbo, dobre knjige in lepe filme. Radi po dobrem kosilu ali večerji tudi zaplešemo.

Letošnje praznovanje kulturnega praznika v Lipa Parku je, mrzlemu vremenu navkljub, napolnilo dvorano našega doma do zadnjega kotička. Kar nekaj zanimivih napovedi je obljubljal, da zadnje nedeljsko popoldne v januarju sploh ne bo dolgočasno.

Začeli smo z dobrim kosilom. Izbirali smo med lovskim in segedin golažem ali pa kranjsko klobaso s prilogami, zaključili pa z domačimi krofi in jabolčnim zavitkom.

Kulturni dan smo tokrat pridružili naši lovski družini, ki je ogrela prisotne s filmom, ki so ga lovci posneli, ko so uplenili losa. Videli smo, da gresta lov in kultura zelo lepo skupaj. Ne le, da sam lov zahteva visoko stopnjo notranje kulture vseh udeležencev, tudi po lovu Slovenci ne moremo brez

vesele pesmi in dobre volje. Ob dobri hrani in pijači, seveda.

Po uvodnih besedah Francke Seljak sta nam romantiko zimskega neba in drobnih snežink pričarala Johnny Kunej in Lucas Chia s pesmico Anice Černejeve »Bele snežinke«. Lepoto slovenske govornice je dopolnila Pavla Kunej. Z besedami pesnika Antona Medveda nas je spomnila na ljubezen do govornice malega slovenskega naroda:

*Ljubim te, slovenska govornica,
ljubim bolj kot žuboreči vir,
bolj kot pesem, ki jo drobna ptica
poje v jutranji svečani mir...*

Kulturno popoldne je zaključil zares odličen in zanimiv film o Sloveniji. Po njenih pokrajinah in običajih nas je vodil Peter Poles. Ker pa mnogi ne razumejo dovolj slovensko, ali pa sploh ne, je bil film sinhronizirano

preveden v angleščino. Prav vsi smo lahko dobro videli, kaj se dogaja na ekranu, le slišali smo bolj malo. Najbrž zato, ker so bili vsi navzoči nad lepo Slovenijo tako navdušeni, da se niso mogli vzdržati glasnih komentarjev.

To nedeljsko popoldne smo v Lipa Parku znova potrdili dejstvo, da se Slovenci radi družimo in da imamo radi tudi kulturne prireditve. Taki dogodki nas povezujejo med seboj, z matično domovino in nas notranje bogatijo.

VSKO program

Koncert okteta Sotočje

Vseslovenski kulturni odbor ima v načrtu dva spomladanska projekta: organizacijo Prešernovega dne v Torontu in organizacijo turneje glasbene skupine, ki bo predstavila Vipavsko dolino.

Oktet Sotočje bo gostoval v Kanadi od 23. aprila do 2. maja. Prvi nastop bodo imeli pri društvu Sava v Kitchenerju, 25. aprila bodo gostovali v Clevelandu, 29. aprila v Ottawi, 1. maja pa v Torontu. Kot obljublajo, bodo s svojim programom »Čuti Vipavske doline« izseljencem predstavili to sončno vinorodno dolino burje in njeno življenje skozi štiri človeške čute. Projekt je zastavljen tako, da pokriva vse starostne skupine – pri starejših vzbuja spomine, pri mlajših zanimanje. Vsak nastop bodo sestavljali štirje elementi, ki se bodo med seboj prepletali: literatura, glasba, fotografija, okusi in vonji. Literarni del bo predstavljen skozi različna obdobja: v staroslovenskem jeziku bodo predstavljene pridige baročnega pridigarja iz Vipavskega Križa Tobia Lionellija – Janeza Svetokriškega; v Bleiweisovih Kmetijskih in rokodelskih novicah je svoje članke o vinogradništvu in vinarstvu predstavljal svetovljan, rojen v Vrtovčah, Matija Vrtovec. Skozi Tomšičevo »Grenko morje« in pripovedi Aleksandrink bo predstavljeno življenje spodnje Vipavske doline v drugi polovici 19. stoletja, s sodobnima pesnikoma Nardinom in Mermoljo pa bodo pripeljali časovni trak do sedanjosti. Glasba bo prisotna na vsakem koraku, program pa prilagojen tematiki večera. Poleg okteta

Sotočje bo za vzdušje in zabavo poskrbel še harmonikaš Rajko Černigoj. Z diaprojeksijo in fotografsko razstavo bodo predstavili najčudovitejše koticke njihove doline ter vinsko cesto, ki je tudi pomemben del »okusov in vonjav«.

Po obisku v Kanadi nameravajo pripraviti več predavanj z diaprojeksijami in tako predstaviti svojim domačinom slovensko izseljensko skupnost v Kanadi.

Slovenski program na Tulip Festivalu v Ottawi

Vseslovenski odbor bo tudi letos zastopal Slovenijo na Tulip festivalu v Ottawi. V enournem programu, ki bo v parku pred Parlamentarno hišo, bodo predstavili slovensko tradicijo širši kanadski javnosti. Nastop bo v soboto, 15. maja ob 5h popoldne. Za prevoz je že rezerviran avtobus, vstopnice pa bodo tudi v kratkem na razpolago. Po programu bo koordinirano srečanje s slovensko skupnostjo v Ottawi.

Obenem Vseslovenski odbor opozarja vsa društva, da bo imel svoj redni letni občni zbor v petek, 26. marca v dvorani na Browns Line.

Zaključek poslovne dobe 2009

53. občni zbor Hranilnice in posojilnice Slovenia se je vršil v nedeljo, 29. novembra 2009 v cerkveni dvorani na 739 Browns Line, Toronto. Predsednik Stan Žoldoš je pozdravil 238 navzočih članov ter ugotovil sklepčnost. V začetni molitvi smo se spomnili na umrle člane. Po napovedi dnevnega reda so bili izvoljeni trije skrutinatorji. Tajnica Betty Kolenko je prebrala zapisnik zadnjega občnega zbora in ta je bil sprejet.

Sledila so poročila. Predsednik Stan Žoldoš je opisal delo in odgovornost upravnega odbora med letom in se zahvalil vsem odbornikom in uslužbencem za njihovo vestno delo in pomoč pri letošnjemu uspehu. Upravnik/blagajnik Peter Markeš je podal finančno poročilo ob koncu poslovne dobe. Dodali so 115 tisoč dolarjev v

rezervo, dobroimetje pa znaša nad \$86 milijonov. Kreditna zadruga lepo napreduje in stoji na trdni in zdravi podlagi. Posojilni uradnik Janez Šparovec je poročal, da je bilo med letom izdanih 106 novih posojil v skupni vrednosti 13 milijonov dolarjev. Nato je načelnica nadzornega odbora Jožica Laszutko poročala članom, da se v poslovnih knjigah najde točnost in zelo skrbno delo. Zunanja pregledniška firma Grant Thornton je tudi potrdila uspešno delo v tej poslovni dobi. Vsa poročila so bila sprejeta in zapisana v zapisnik.

V upravni odbor so bili ponovno izvoljeni Lori Cimerman, Val Končan, Josephine Laszutko in Michael Ropret. Po volitvah je sledilo žrebanje bogatih dobitkov in zelo okusna večerja z družabnim kramljanjem.

Od leve: Michael Ropret, Paul Dolenc, Betty Kolenko, Andrei Hari, Stan Žoldoš, Peter Markeš, Josephine Laszutko, William Stajan, Lori Cimerman, Val Končan in Tony Krošel

Ob 20 letnici Kanadskega slovenskega kongresa

Dr. France Habjan

V soboto, 13. marca bo Kanadski slovenski kongres slavil 20. obletnico svoje ustanovitve. Časovno dvajset letnica ne pomeni bogvekaj, a ta jubilej slovenske kanadske kongresne organizacije ima tudi zgodovinsko pomembnost. Ustanovitev KSK, ki je del Svetovnega slovenskega kongresa, sovpada z rojstvom slovenske države in zato lahko rečemo, da sta dejansko obletnici zaznamovali začetek nove slovenske zgodovine.

SSK in z njim KSK sta bili prvi organizaciji, ki sta ob nastajanju nove države organizirali številne slovenske skupnosti zunaj meja Slovenije. Začetno kongresno prizadevanje jim je s slovenskim vladnim vodstvom tesno stalo ob strani.

Kanadski slovenski kongres bo to obletnico ustanovitve slovesneje proslavil v soboto, 13. marca ob 18:30 v dvorani župnije Brezmadežne s kulturno prireditvijo z bogatim sporedom. Naj ob tej priliki poudarimo, da je KSK z vsakoletnim kulturnim večerom dal velik poudarek kulturnemu delu srečanja, na katerih so nastopale pomembne vodilne slovenske osebnosti iz kulturnega, znanstvenega, družbenega, političnega in verskega področja. Naj omenimo nekaj osebnosti! Na občnih zborih in kulturnih prireditvah so govorili: minister dr. Peter Vencelj, veleposlanika Marijan Majcen in dr. Božo Cerar, sodnik France Miklavčič, guverner B.S. dr. France Arhar, rektor ljubljanske univerze prof. dr. Miha Tišler, ki je ponovno priključil bogoslovno

fakulteto ljubljanske univerzi, škofa dr. Tone Jamnik in dr. Marjan Turnšek kot prvi murskosoboški škof. Vabilu KSK sta se odzvala tudi akademika prof. dr. Boštjan Žekš in prof. dr. Kajetan Gantar. Leta 1999 je KSK povabil dr. Janeza Dularja, ki je govoril na temo *slovenščina in EU*. KSK je bil pobudnik in organizator združenja slovenskih glasbenikov iz Slovenije in iz sveta. To prvo zgodovinsko srečanje je bilo v obeh Goricah. KSK je izdal in založil dr. Janeza Vintarja znanstveno publikacijo o naseljevanju prvih Slovencev v severnem Ontariu. KSK je finančno podprl gibanje vračanja slovenskih rojakov iz Argentine in nakazal skoraj 17.000 dolarjev Rafaelovi družbi v pomoč. Od leta 1996 KSK sodeluje pri kanadskem Cenzusu. Še in še bi lahko naštevali dejavnosti, ki jih je uresničeval. KSK bo opravljeno delo obširneje predstavil na 20. občnem zboru. Arhiv KSK je zelo obširen in nadvse zanimiv.

Letošnja kulturna prireditev bo vsebinsko zopet zelo privlačna. Slavnostni

Slika z občnega zbora KSK leta 2003

govornik bo tokrat sedanji predsednik Slovenske Akademije Znanosti in Umetnosti akademik prof. dr. Jože Trontelj. Letošnji gost je po poklicu zdravnik, specialist in znanstveni raziskovalec, ki ne bo govoril samo o medicinski etiki – morali, ampak o človeški etiki – morali na splošno. Njegovo znanstveno raziskovalno področje bo tudi za slovenske rojake v Kanadi nadvse zanimivo, saj živimo v precej sprtem času s kakršnokoli etiko (etika je nauk npravnosti).

V umetniškem delu programa se bosta predstavili sestri Žibrat. V duetu (klavir-

violina) bosta interpretirali za uho in srce prikupno klasično muziko, vokalni zbor Plamen pa nam bo zapel nekaj pesmi.

Pisatelj iz vrhniške “trinajste šole pod mostom” Ivan Cankar nam bo v izbrani besedi ponudil lepoto slovenskega jezika in tudi za današnji čas nekaj potrebne človeške bližine...

Tudi slovenska mladež iz naše skupnosti nas bo razveselila. Folklorna skupina NAGELJČKI se bo predstavila s folklornimi plesi. Kongresno srečanje bomo sklenili s prigrizkom in pogovorom s prijatelji.

Obvestilo o spremenjenem času radijske oddaje GLAS KANADSKIH SLOVENCEV

Vse poslušalce radijske oddaje Glas kanadskih Slovencev obveščamo, da nam je radijska postaja CHIN brez predhodne najave spremenila dan in čas oddajanja naše radijske ure.

Slovenska radijska oddaja bo od sedaj naprej na sporedu ob sobotah zvečer ob 8. uri na valovni dolžini 100.7 fm (in ne več ob nedeljah ob 5. uri popoldne).

Sprememba začne veljati 13. februarja 2010.

Zavedamo se, da je to za našo slovensko skupnost zelo neprimeren čas, toda to je edini čas, ki nam ga je radijska postaja CHIN dala na razpolago. Opravičujemo se, da vas o časovni spremembi radijske ure nismo mogli vnaprej obvestiti, ker smo obvestilo o spremenjenem času dobili šele 10. februarja.

Radijsko uredništvo

Potres na Haitiju

12. januarja 2010 je bil v glavnem mestu karibske države Haiti katastrofalni potres jakosti 7.0 z epicentrom 25 kilometrov zahodno od glavnega mesta Port-au-Prince. Sledilo mu je še 52 popotresnih sunkov v jakosti 4.4. Po ocenah Rdečega križa je bilo prizadetih najmanj tri milijone ljudi, 200.000 trupel pa so našli pod ruševinami. Zaradi potresa se je podrlo okoli 20.000 komercialnih stavb in 225.000 stanovanjskih zgradb, med drugimi tudi predsedniška palača, zgradba Narodne skupščine, katedrala in zapor. V potresu je preminil tudi nadškof Port-au-Princa Mngs. Joseph Serge Miot.

Številne države so takoj ponudile humanitarno pomoč, od reševalcev in medicinskega osebja do inženirjev. Porušene infrastrukture – letališča in pristanišča, vse mestne bolnišnice – so močno otežkočale prvo pomoč. Med prvimi državami je pomoč ponudila Dominikanska republika, ki s Haitijem deli otok, in je na kraj potresa dostavila vodo, hrano, 36 zdravnikov, 39 tovornjakov konzervirane hrane, mobilne kuhinje in 110 kuharjev. Sledile so reševalne ekipe iz drugih svetovnih držav od ZDA in Kanade do Islandije, Izraela in Qatara.

Po mnogih državah so na različne načine zbirali denarna sredstva za odpravo posledic

potresa in raznovrstne druge potrebščine, v Montrealu pa je bila organizirana tudi posebna mednarodna konferenca, na kateri so države razpravljale, kako pomagati Haitiju v dolgoročnem merilu in zagotoviti gradnjo, ki bo bolj odporna proti potresom.

Že pred potresom je bila država Haiti najrevnejša država na zahodni polobli, saj je kar 80 odstotkov ljudi živel pod pragom revščine. Samo za osnovno obnovo bi potrebovali 3 bilijone dolarjev.

Kanadska vlada je za pomoč Haitiju namenila 135 milijonov dolarjev, na kraj potresa pa je poslala tudi več kot 1000 pripadnikov kanadske vojske, da bi pomagali pri nujenju prve pomoči in obnovi .

Podobe iz opustošenega Haitija so v spomin priklicale tudi pretekle katastrofe v predelih Latinske Amerike, ki se po mnenju strokovnjakov nahajajo ob liniji najbolj nevarnega potresnega področja, ki se vije vzdolž Južne Amerike, od konice Južne Amerike do toplih voda Karibskega morja. Leta 1970 je bilo v potresu v Peruju 70.000 mrtvih, v Gvatemali leta 1976 je v potresu umrlo 25.000 ljudi, v potresu v mehiški prestolnici je leta 1985 umrlo 10.000 ljudi.

Umestitev novega ljubljanskega nadškofa

V nedeljo, 24. januarja 2010 je bila v ljubljanski stolnici slovesnost ob umestitvi novega nadškofa dr. Antona Stresa. V nagovoru je poudaril pomen sodelovanja kot delovanja v različnosti in edinosti. Skrb za slogo in enotnost je po njegovem prepričanju prva naloga tiste službe v Cerkvi, ki jo ponazarja podoba pastirja, in je posebej v ospredju škofovske službe.

»Kakor je človek zdrav in živ samo, dokler je različnost telesnih funkcij usklajena, dokler enotnost obvladuje različnost, tako je tudi z našimi skupnostmi: z narodom ali državo in seveda tudi s Cerkvijo,« je dejal nadškof Stres. Kot meni, je enotnost v različnosti naporna, a je mogoča, če je dovolj ljubezni, nesebične predanosti in medsebojnega spoštovanja.

Katoliška univerza v Ljubljani

V Ljubljani bo v prihodnjem študijskem letu začela delovati Fakulteta za poslovne vede, prva fakulteta nastajajoče slovenske katoliške univerze. Ustanovitelj fakultete je Katoliški inštitut, ki ga je vzpostavila Slovenska škofovska konferenca. Po triletnem bolonjskem študijskem programu bo diplomant pridobil javno veljavni naziv diplomirani ekonomist.

Dodiplomski študijski program, ki je akreditiran pred Svetom RS za visoko šolstvo, podaja celovito znanje s področja poslovnih ved in ekonomije, vključno s temeljnimi načeli pravnega reda in veščin komuniciranja z javnostjo. Posebnost programa je aktivno vključevanje humanističnih vsebin s poudarkom na etiki in družbeni odgovornosti.

Pravni status študentov bo v celoti enak

Ponovno je poudaril, da se "Cerkve ni treba bati".

Slovesnosti so se poleg številnih vernikov udeležili tudi duhovniki, škofje, nadškofje ter kardinali iz domovine in tujine, med njimi tudi nekdanji ljubljanski nadškof in sedanji kardinal Franc Rode. Prisotni so bili tudi predsednik republike Danilo Türk, predsednik vlade Borut Pahor, predsednik vrhovnega sodišča Franc Testen, ljubljanski župan Zoran Janković, rektor ljubljanske univerze Radovan Stanislav Pejovnik, poslanci državnega zbora in evropskega parlamenta, predstavniki Slovenske vojske in policije, člani diplomatskega zbora ter drugi predstavniki političnega in kulturnega življenja.

statusu študentov, vpisanih na državne univerze.

Šolnina za posamezni letnik študija bo znašala 2400 evrov. Po uspešno končanem prvem letniku študija se bodo študentje lahko potegovali za posebne akademske ali poklicne štipendije.

Mednarodno sodelovanje Fakultete za poslovne vede bo potekalo v okviru Mednarodne zveze katoliških univerz in drugih priznanih visokošolskih zavodov v EU, Ameriki, Aziji, Afriki in Avstraliji. Študentje bodo lahko del študija opravljali tudi v tujini.

Fakulteta razpisuje 50 prostih mest, med obveznimi predmeti študijskega programa pa so med drugimi tudi filozofija in religija, človekove pravice in dolžnosti ter poslovno komuniciranje.

XXI. zimske olimpijske igre

V Vancouvru so se 12. februarja 2010 začele 21. zimske olimpijske igre, ki bodo trajale do 28. februarja. To so tretje olimpijske igre v Kanadi in prve v provinci Britanska Kolumbija; leta 1976 so bile letne olimpijske igre v Montrealu, leta 1988 pa zimske olimpijske igre v Calgaryju.

Simbol olimpijskih iger v Vancouvru je Inukshuk, maskoti za

olimpijske in paraolimpijske igre pa so indijanski simboli: Miga (mistični morski medved), Quatchi (Big Foot), Sumi (živalski duh) in Makmuk (veverica, ki je domorodna na Vancouverskem otoku).

Vancouver je prvo obmorsko mesto, ki je kdajkoli gostilo zimske olimpijske igre. Samo mesto Vancouver, ki je s 578 tisoč prebivalci največje mesto zahodne Kanade in skupaj z okolico šteje dva milijona ljudi, bo gostil vse športe na ledu, medtem ko se bodo v 125 km oddaljenem Whistlerju dogajale tekmovanja na snegu, Cypress Mountain pa bo prizorišče smučarskih tekem v prostem slogu in deskanju na snegu.

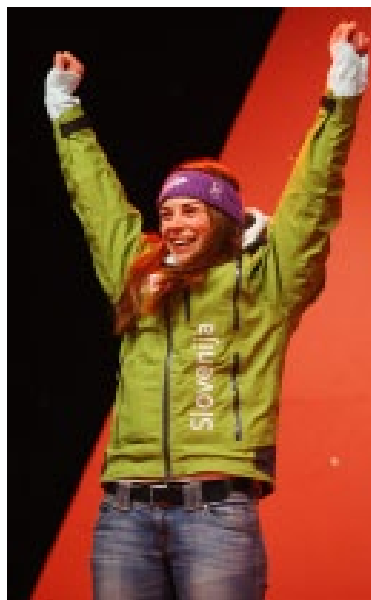
Slovenska olimpijska reprezentanca je po mnenju predsednika Olimpijskega komiteja Slovenije Janeza Kocjančiča najboljša, kar jih je Slovenija kdajkoli poslala v svet. Slovenski športniki so v

zadnjih sezonah osvojili dve srebrni kolajni na svetovnih prvenstvih ter 16 prvih, sedem drugih in deset tretjih mest v svetovnem pokalu.

Slovenski olimpijci so nastopili že na prvih zimskih igrah v Chamonixu leta 1924, do iger leta 1984 v Sarajevu pa so le sodelovali. V Sarajevu je namreč Jure Franko v veleslalomu osvojil srebrno medaljo. Največ

uspehov so slovenski športniki dosegli leta 1988 v Calgaryju.

Tina Maze

Slovenska televizija bo iz Vancouvra posredovala več kot 200 ur programa. Ta 1,5 milijona vreden projekt bo pokrit z oglaševanjem. Za program bo skrbelo 29 ljudi na prizorišču in 50 v Ljubljani.

Kulturni plenum v Cankarjevem domu

Društvo slovenskih pisateljev je v četrtek, 28. januarja, sklicalo kulturni plenum, ki je potekal v Štihovi dvorani Cankarjevega doma. Po mnenju organizatorjev je položaj v Sloveniji krizen v vseh pogledih. Poleg ekonomske in finančne krize je v Sloveniji tudi kriza z vidika vrednot, vere v prihodnost, zaupanja vase, samozavesti na nacionalni ravni, še zlasti pa z vidika položaja kulture, še posebej literature.

Slovenski pesnik Tone Pavček je poudaril, da vlada ne namenja dovolj denarja za kulturo in da se krizno stanje slovenskega duha kaže tudi v tem, da so slovenski vojaki v Afganistanu del okupatorskih sil, ki se borijo za tuje interese.

Pesnik Ciril Zlobec je bil mnenja, da se je svoboda v Sloveniji izvotlila, ker da ima svoboda jasna, predvsem finančna, pravila igre. Opozoril je, da je za razvoj družbe nujna svoboda dialoga, ki ga omogoča prav kultura, da pa je, žal, kultura potisnjena v preteklost, v čaščenje njenih zaslug za preživetje naroda, čeprav bi morala usmerjati tudi sedanost in prihodnost. Kot je dejal Zlobec, Slovenci prvič živijo v razmerah, ko jim je bila svoboda podeljena brez boja. Vendar je to stopnjevana svoboda, v kateri ob temeljnih svoboščinah dominira predvsem svoboda kroženja kapitala, svoboda bogatenja. To je svoboda, ki nujno ustvarja sovraštva in razkole, poraja stopnjevano zavist in intelektualno uborno samozadovoljstvo.

Predsednik državnega sveta Blaž Kavčič je opozoril, da sedanjo realnost vse bolj

določajo globalne korporacije ter da moč srednjega razreda upada, tako da v družbi ostaja na eni strani elita, na drugi pa "pasivni ostali".

Predavatelj na francistiki in esejist Miha Pintarič je menil, da mora kultura jasno definirati stanje stvari, ne pa, da se udinja politiki in denarju.

Peršak, pisec tez za plenum, je ugotovil, da je imela v Sloveniji kultura v preteklosti vedno pomembno vlogo in da je veliko prispevala k slovenski osamosvojitvi, da pa danes kultura prevzema globalizacijske norme in se jim skuša prilagoditi.

Pisatelj Vlado Žabot položaj slovenske kulture vidi kot strašljivo klavn. Prepričan je, da je Slovenija premajhna, da bi v njej vladala kultura pohlepa in izprijenosti.

Predsednik pisateljskega društva Milan Jesih je razpravljavcem nekoliko poetično želel, da ugotovijo, kam gre barka, da imajo ugoden veter za polna jadra ter da je zdaj priložnost, da se odvežejo in odrinejo. Prva tema plenuma je potekala pod naslovom Razdvojena zgodovina, nejasna sedanost, negotova prihodnost.

Cankarjev dom

Asimilacija in integracija slovenskih priseljencev

Cvetka Kocjančič

V dobi globalne komunikacije ne moremo več govoriti o getoizaciji, saj se s pomočjo televizije in računalnikov svet seli v naše domove. Slovenski izseljenci živimo v čisto drugačnem položaju, kot so živele generacije slovenskih izseljencev pred nami in smo veliko bolj izpostavljeni problemu asimilacije.

Prvi slovenski priseljenci, ki so prišli v Kanado pred 2. svetovno vojno, so zaradi neznanja angleščine iskali družbo svojih sorojakov ali pa priseljencev drugih narodov bivše Jugoslavije oziroma drugih slovanskih narodov, s katerimi so se lažje sporazumevali.

V rudarskih mestih, kjer so se po odsluženem pogodbenem delu začeli naseljevati, so ustanavljali slovenska društva in v okviru družine in društev ohranjali slovenski jezik. Ker ni bilo časa in priložnosti za učenje angleščine, so med seboj in s prijatelji komunicirali v slovenskem jeziku. Njihovi otroci so se povečini uspešno integrirali v kanadsko družbo in v mnogih primerih živijo izven slovenske skupnosti, toda mnogi še zelo dobro, čeprav v narečju staršev, govorijo slovensko. Če že ne govorijo, pa vsaj razumejo. Zavedajo se svojih korenin in predvsem slovenskih vrednot, ki so jih po starših prejeli.

Politična emigracija, ki je prišla v Kanado takoj po vojni, je svojo skupnost gradila okoli

slovenske cerkve, ki je postala center verske, kulturne in družabne aktivnosti. Naseljevali so se blizu slovenske cerkve, pošiljali otroke v slovensko šolo in razne krožke in jim omogočali, da so s slovenskimi vrstniki navezavali prijateljstva. Način življenja je bil tak, da so ženske ostajale doma in skrbele za dom in družino in se niso imele priložnosti dovolj dobro naučiti angleško, tako da so z otroki govorile v slovenskem jeziku, čeprav so se od otrok obenem tudi učile angleško. Moški so se učili angleščine povečini ob delu, zato je slovenščina in slovenska družba prevladovala izven delovnega okolja.

*Prva generacija slovenskih priseljencev,
ki je aktivna v Kanadi že 50 let*

Slovenska skupnost, ki je poleg svoje cerkve dobila tudi svojo ekonomsko oporo, je bila domovina izven domovine, in njeni člani so si bolj kot za ekonomski uspeh prizadevali za ohranjanje in nadgrajevanje slovenske

Tretja generacija še poje slovensko

skupnosti, slovenske politične, gospodarske, kulturne in družabne strukture.

Med ekonomskimi imigranti, ki so prišli v Kanado med leti 1955 do 1970, je bilo veliko Slovencev s končano obrtno ali srednjo šolo. Ti so se že v domovini morali integrirati v mestno okolje in so se tudi v Kanadi lažje prilagajali. V tem obdobju so se začele tudi ženske bolj množično zaposlovati, če že ne takoj, pa potem, ko so otroci začeli hoditi v šolo. Ta generacija je dajala manj poudarka na kulturo kot na družabnost in na ekonomski uspeh. Zaradi boljšega ekonomskega položaja so si lahko kupili hiše v boljših predelih mesta. Pri hiši sta navadno bila že dva avtomobila, mnogi, ki so živeli bolj daleč od slovenske cerkve, so začeli hoditi v angleško cerkev, v slovensko pa za praznike in za krščevanje otrok. Prijatelje so imeli večinoma med Slovenci in poleti so tudi svoje otroke izpostavljali slovenski družbi na društvenih letoviščih. Prvi otrok je navadno še dobro govoril slovensko, z drugim in tretjim pa je vse bolj začela prevladovati angleščina v domačem pogovoru.

Do leta 1970 se je struktura kanadskega prebivalstva zaradi dveh močnih priseljenjskih

valov iz Evrope tako spremenila, da so izseljenci predstavljali močno silo v konfliktu med angleško in francosko govorečimi Kanadčani. Kanadski Francozi so dosegli, da je francoščina poleg angleščine postala uradni jezik Kanade, izseljenci pa so dosegli, da je takratni premier Pierre Trudeau leta 1971 začel s poskusom uradne kanadske multikulturene politike, katere cilj je bil integracija priseljencev v multikulturni kanadski družbi in pomoč priseljencem pri ohranjanju njihove lastne kulture. Kanada je izredno ponosna na to svojo nacionalno posebnost – na politiko multikulturenosti, ki ustvarja kanadsko nacijo. Od priseljencev je pričakovati, da se bodo vsi v treh generacijah stalili v kanadski narod, toda za razliko od nekdanjega ameriškega talilnega lonca imajo priseljenci priložnost, da oblikujejo in soustvarjajo ta narod. V kanadskem cenzusu je že uvedena postavka tudi za kanadsko narodnost, in iz leta v leto se več prebivalcev Kanade registrira v to kategorijo.

Dejavniki, ki Slovence s pospešeno hitrostjo silijo v asimilacijo:

* Generacijski valovi priseljencev – Z odhodom na univerzo se mladi ljudje pogosto umaknejo iz slovenske skupnosti

in se, ali pa tudi ne, vrnejo, ko imajo svoje otroke. Tako so pri mnogih družtvih minila cela desetletja, ko ni bilo mladine, da bi organizirali slovensko šolo ali folklorno skupino. Zadnja leta opažamo, da vse več otrok obiskuje slovenska letovišča in da društva obnavljajo otroška igrišča.

* Mešani zakoni so pogosto povod, da se v slovenskih domovih govori angleško in da se mladi ljudje umaknejo iz slovenske skupnosti.

* Ekonomska situacija – Zaradi visokih šolnin mladi ljudje odlašajo s poroko, da si lahko kupijo stanovanje in ustvarjajo družino, za vzdrževanje pa ni dovolj ena plača, zato sta navadno oba zaposlena, otroci pa gredo že s prvim letom v vrtec.

* Prijatelji in sorodniki drugih narodnosti – Prva generacija priseljencev se je navadno družila s Slovenci, v Kanadi rojeni Slovenci pa so si našli veliko prijateljev v kanadskem okolju.

* Razne športne in druge dejavnosti otrok dopuščajo mladim staršem zelo malo časa za udeleževanje v slovenski skupnosti.

* Od leta 1970 je v Kanado prišlo zelo malo novih slovenskih priseljencev, zato ohranitev naše slovenske kulture in naše slovenske identitete zavisi predvsem od nas samih in od pomoči iz domovine. Močno primanjkuje ljudi za delo na kulturno-izobraževalnem področju, kjer je potrebno znanje slovenščine. Slovenska šola da v

Kanadi rojenim Slovencem osnove, toda to je premalo, da bi lahko naši otroci ohranili slovenščino in jo posredovali svojim otrokom in vnukom. Razveseljivo pa je dejstvo, da kljub upadanju slovenskega jezika slovenska narodna zavest in pripravljenost za prostovoljno delo pri raznih slovenskih družtvih med mladino postaja vse bolj živa. K temu je nedvomno pripomogla osamosvojitve Slovenije, kar je naši mladini dalo bolj jasno narodno identiteto in veliko mero narodnega ponosa, deloma pa tudi zavest, da bodo mladi ljudje morali prevzeti delo, ker prva generacija priseljencev peša.

Slovenci smo zelo prilagodljiv narod in se sorazmerno hitro lahko integriramo. Karakteristike, ki nam to omogočajo, so: vljudnost, prijaznost, poštenost, miroljubnost, delavnost, pravičnost, družabnost, gostoljubnost, itd. Zato so Slovenci znani

med Kanadčani kot dobri delavci, pošteni delodajalci, prijetni sosedje... Pogosto se zgodi, da se v mešanih zakonih neslovenski partner bolj ugodno počuti v slovenski družbi kot v družbi svojih sonarodnjakov. Kanadčani različnih narodnosti zelo radi zahajajo na slovenske prireditve predvsem zaradi okusne hrane in prijetne glasbe, to pa so navadno tudi priložnosti, da se seznanijo s slovensko kulturo, z jezikom in s slovensko državo.

*Cerkev Marije Pomagaj,
Toronto - prvi versko-kulturni
center kanadskih Slovencev*

Kanadska politika večkulturnosti, po kateri se zgledujejo številne druge države, ima poleg dobrih tudi slabe strani:

* Že od vsega začetka je bila zamišljena kot pomoč za premostitev kulturnega šoka in za postopno integracijo, ne pa za ohranjanje individualnih etničnih kultur.

* Plačani tečaji za učenje angleščine so res omogočili hitrejšo integracijo, pogosto pa so potegnili Slovence iz slovenske skupnosti v kanadsko družbo.

* Multietnično kulturno sodelovanje obstaja samo na nivoju folklore. Številna kanadska mesta prirejajo multietnične festivale, na katerih posamezne etnične skupine predstavijo svojo hrano, glasbo in plese, kvečjemu še kakšno razstavo spominčkov.

* Medkulturnega sodelovanja na drugih področjih skoraj ni, če že obstaja, pa ga dominira ta ali ona etnična skupina. Slovenska skupnost je tako majhna, da ji je praktično vstop v medkulturne organizacije zaprt. V Torontu so Slovenci opustili sodelovanje na multietničnem festivalu

*Cerkev Marije Brezmadežne
v Torontu (Browns Line)*

Metro Caravan, Glasilo kanadskih Slovencev ne more v Ethnic Press Club, ker je naklada publikacije manjša od 1000, kanadski arhivi ne sprejmejo slovenskega arhivskega materiala in podobno.

* Teoretično obstaja možnost, da bi Kanada iz multietničnega programa finančno podprla umetniško delo izseljenskega umetnika, toda ker so v komisijah navadno ljudje iz bolj številčne etnične skupine, so bolj naklonjeni svojim. Še najmanj možnosti imajo literarni umetniki (pesniki in pisatelji). Prav ti bi bili najbolj primerni posredniki kulture, na žalost pa imajo kulture malih narodov (etničnih skupnosti) zelo malo možnosti, da se predstavijo bolj številčnim narodom ali širši kanadski skupnosti. Poleg tega Kanada, ki je močno pod vplivom Amerike in tudi tu vpliva načelo tržne ekonomije, nima kaj dosti posluha za socialne in moralne vrednote, za katere so se zavzemali slovenski pisatelji. Dejstvo je, da knjige kanadskih slovenskih pisateljev, tudi če so dobre in napisane v angleščini, ne pridejo iz kroga slovenske skupnosti, ker jih kanadske založbe ne sprejmejo v tisk. Težave pa so tudi z objavljanjem v Sloveniji, kjer selekcijo največkrat narekujejo trenutna politična klima in tržna ekonomija.

Z ozirom na to, da slovenščina med kanadskimi Slovenci upada, da pa je narodna zavednost in pripravljenost za sodelovanje s Slovenijo še vedno zelo močna, bo potrebno razmišljati o oblikah, kako bi slovensko kulturo predstavili angleško govorečim Slovincem v Kanadi. V Kanadi opažamo, da so zgodbe o kanadskih Slovencih tista vaba, ki najbolj zanima in privlači kanadsko-

slovenske bralce.

Ohranjanje slovenstva v Kanadi je najbolj učinkovito v okviru Slovenske cerkve, pri društvih pa je bilo zadnjih nekaj desetletij precej pesimizma, kako bo, ko bo prva generacija opešala. Razveseljivo je dejstvo, da so se mladi začeli zavedati, da so jim predhodniki pripravili društvene domove in letovišča, da bi se tam lahko sprostiti in uživali v naravi s svojimi otroci, da bi ohranjali družabnost in si medsebojno pomagali... To so vrednote slovenskega naroda, ki so nad jezikom, ki so nekaj, kar nas odlikuje pred drugimi narodi.

Hitre asimilacije Slovincem v Kanadi ne bo mogoče preprečiti, toda s pametnim ravnanjem bi se dalo marsikaj od slovenske kulture ohraniti.

* Mladim je treba dati priložnost in jim pomagati, da sami oblikujejo programe in dejavnosti, ki so primerne zanje in za njihove otroke.

* Slovenske folklorne skupine so tiste, ki imajo največ priložnosti, da slovenske otroke družijo in jih navdušujejo za slovensko kulturo. Navadno prav iz teh vrst izhajajo društveni voditelji in prostovoljci za razne druge slovenske dejavnosti.

* Pomembna je podpora slovenskim šolam, ki našim otrokom daje osnove slovenskega jezika in kulture.

* Izrednega pomena so kulturne izmenjave z domovino, vendar bi bilo treba poudariti, da naj bi imeli kanadski Slovenci več odločanja o tem, katere skupine, ki pridejo v Kanado, financira slovenska vlada.

* Potrebno bi bilo več in bolj objektivno poročanje o kanadskih Slovincih v slovenskem tisku.

* Idealna priložnost sodelovanja bi bila izdelava dokumentarnega filma o Slovincih v Kanadi, pri kateri bi lahko združili talente iz Kanade in Slovenije. To bi prav gotovo bil projekt, ki bi imel dalekosežne pozitivne posledice za nadaljni razvoj slovenstva v Kanadi.

* Pomembno je krepiti sodelovanje med kanadskimi in slovenskimi strokovnjaki na različnih področjih, pa med športniki in gospodarstveniki.

* Pomembno je, da slovenska vlada preneha obravnavati slovenske izseljence zgolj kot potencialne volivce, ampak začne nanje gledati kot na del slovenskega naroda, ki si z velikim žrtvovanjem prizadeva za ohranjanje slovenstva izven Slovenije, ki goji veliko ljubezen do Slovenije in je pripravljen Sloveniji v vseh težavah pomagati.

Spomenik slovenskim pionirjem v Kanadi

Fotografiranje prepovedano

Marjan Dragozet

Med lanskoletnim dopustom v Sloveniji sem si po mnogih letih zaželel ogledati slovensko obalo od Debelega rtiča do reke Dragonje, morda še malo čez do Savudrije. Na žalost se mi ta želja ni povsem uresničila.

Ogled obale sva z ženo Lojzko začela v Kopru. Po kratkem sprehodu po mestu sva se ustavila pred Pokrajinskim muzejem Koper. Medtem, ko si je Lojzka ogledovala mesto, sem si jaz ogledal bogato zgodovinsko zbirko v muzeju, potem pa še glavni trg pred stolnico. Povzpel sem se na zvonik stolnice, od koder je lep razgled po bližnji in daljni okolici, predvsem pa na mesto in pristanišče. Pozno popoldne sva se z Lojzko dobila na dogovorjenem mestu in po poznem kosilu začela iskati prenočišče. Na turističnem uradu so nama povedali, da na vsej slovenski obali ne morejo dobiti za naju prenočišča. Po večernem sprehodu sva parkirala na privatnem prostoru skladišča soli in tam dremala do zgodnjega jutra.

Zgodaj zjutraj sva se odpravila v Piran. Ustavila sva se na čudovito urejenem trgu, ki je poimenovan po piranskem glasbenem umetniku Tartiniju. Tartinijev spomenik stoji pred občinsko palačo, kamor sva bila namenjena. Ker pisarne še niso bile odprte, sva si v glavni avli ogledala na steni vzdano zahvalno ploščo švicarskega državljana Antonia Coccia, ki je savudrijsko zemljišče podaril piranski občini. Spomnil sem se dogajanja leta 1954, ko je po londonskem memorandumu severno Istro dobila socialistična Jugoslavija. Jugoslavija

je s to krivično potezo dala približno eno tretjino katastrske piranske občine socialistični republiki Hrvaški. Prisvojitev je bila popolna in po osamosvojitvi leta 1991 si je tako Hrvaška polastila ozemlje, ki ni bilo nikoli poprej v zgodovini hrvaško. S tem posegom sta Jugoslavija in pozneje Hrvaška kršili Londonski memorandum, ki je deponiran v svetu Združenih narodov.

Po ogledu Tartinijevega trga sva odšla na vzpetino, kjer je cerkev Sv. Jurija. Od tam se nama je odprl čudovit razgled po celotnem piranskem območju. Potem sva si ogledala Sečoveljske soline v Krajinskem parku Sečovlje. Postopek pridelave soli, po katerem pridobivajo sol že 700 let, je lepo prikazan v oglednih razstavnih prostorih. Želela sva si ogledati še reko Dragonjo in Savudrijo. Lojzka je počakala pri avtomobilu, ki sem ga zaparkiral pred slovensko carinsko kontrolno točko in se peš napotil proti mostu čez Dragonjo. Spotoma sem napravil nekaj fotografskih posnetkov. Uspelo mi je slikati tudi Jorasevo hišo s slovensko in evropsko

Joraseva hiša

zastavo. (Joras, ki stanuje na spornem območju med Slovenijo in Hrvaško, je predmet političnih in pravnih obravnav obeh vpletenih držav.) Na mostu sem obstal in si ogledoval suho, ozko strugo, ki naj bi bila reka Dragonja. Ko sem hotel fotografirati, me je policaj v hrvaškem jeziku opozoril: »Fotografiranje prepovedano!«

Nekaj dni pozneje sva z ženo obiskala vasico Planina v Podbočju. V tej vasici na Gorjancih so ustaši v času druge svetovne vojne pobili 32 moških, vse moške vaščane in nekaj mož iz sosednjih vasi, vas pa požgali. Ko sem starejšo vaščanko, ki je prebirala krompir, povprašal, kje je spomenik, me je opozorila, naj bom previden pred Hrvati, ker je spomenik tik za mejo. Odpravil sem se proti maloobmejnemu prehodu Planina, kjer mi je prijazen slovenski carinik omogočil dnevno prepustnico. Fotografiral sem spomenik in se zaradi razburjenja, ki so mi ga povzročili spomini na dogodke, kaj hitro umaknil z mejnega prehoda.

Od tam sva se podala na levo stran do vzpetine s spominsko ploščo, kjer so domačini s Planine leta 1991 sodelovali pri akciji teritorialne obrambe za samostojno Slovenijo.

Pod vasjo sva se ustavila na odprtem predelu, od koder je bil lep pogled na ravna obdelana polja ter na strma pobočja, porasla s travniki in gozdovi. Pogled na krško polje mi je obudil spomine na žalostno doživetje iz mojega otroštva, ko so vaščane iz Račje vasi odpeljali v nacistična delovna taborišča. Kot sedemletni fantek sem preplašeno gledal molitve pred kapelo in jokanje vaščanov okoli vaške lipe. Skoraj vse slovenske prebivalce so odselili s krškega polja. Slovenci, ki smo se razkropili po svetu, smo se skupaj z rojaki v domovini veselili zgodovinskega dogodka, ko je Slovenija postala samostojna, v upanju, da bomo Slovenci končno imeli svojo državo z jasno začrtanimi mejami, pa problemi meja z nekdanj bratsko hrvaško republiko še vedno niso rešeni.

Employment Insurance for self-employed Canadians

As of January 31, self-employed Canadians are able to register for the Employment Insurance (EI) program, which will extend to them maternity, parental, sickness and compassionate care benefits, collectively called special benefits.

Those who choose to take advantage of EI special benefits will be required to register at least one year prior to claiming benefits. However, as a transitional measure in this first year, those who register on or before April 1, 2010 will be able to make a claim for benefits as early as January 1, 2011.

To help those hardest hit by the economic downturn, the Government has undertaken other measures through Canada's Economic Action Plan, including providing longer EI benefits, more efficient service and support for training, and protecting jobs through Work-Sharing agreements. The Government has also frozen EI premiums for 2010 at the same rate as 2009.

Novice in zanimivosti

Prepoved prodaje sladkarij v šolah – Zaradi vse večjega problema debelosti otrok je ontarijsko ministrstvo za šolstvo sprejelo odlok o prepovedi sladkarij, gaziranih sladkih pijač in pomfrija v osnovnih šolah. Na ta način naj bi usmerjali otroke k bolj zdravi prehrani. Statistika kaže, da je 28 odstotkov otrok med drugim in sedemnajstim letom predebelih, kar lahko vodi v resne zdravstvene probleme, kot so sladkorna in srčne bolezni. Ta novi zakon, ki istočasno določa tudi novi standard za prehrano v šolah (več sadja, zelenjave) in dnevno 20-minutno rekreacijo v osnovnih šolah, bo stopil v veljavo 1. septembra 2011. Problem zdrave prehrane v šolah so po eni strani avtomati, ki so za prodajalce sladkih pijač in sladkarij zelo donosni, in akcije za zbiranje denarja za šolo, ki največkrat vključujejo prodajo čokolade in raznih drugih sladkarij, in pa seveda dejstvo, da če šole ne prodajajo take hrane (junk food), jo bodo šolarji kupovali izven šolskih prostorov.

Slovenija je miroljubna država - Po ocenah Inštituta za ekonomijo in mir (The Institute for Economics and Peace) je Slovenija, skupaj s Finsko, na devetem mestu najbolj miroljubnih držav na svetu. Slovenija je bila ena od osemnajstih držav, ki je 1. novembra lani prejela priznanje. Priznanje sta veleposlaniku Slovenije v ZDA podelila Mrs. Harriet Fulbright, ustanoviteljica Fulbright Centra, in Charles Dambach, ustanovitelj organizacije Alliannce for Peacebuilding. Ob tej priložnosti je bil

v Washingtonu tudi »Globalni simpozij miroljubnih narodov«, ki naj bi nudil vpogled v zgodovino in karakteristiko najbolj miroljubnih narodov, kar bi služilo globalni skupnosti pri prizadevanju za vzpostavljanje miru.

Afera patrija – je izbruhnila potem, ko je finska televizija YLE pred slovenskimi parlamentarnimi volitvami leta 2008 objavila oddajo, v kateri je novinar Magnus Berglund takratnega premiera Janeza Janša obdolžil, da je ob nakupu oklepnikov, ki jih je kupila Slovenija, prejel podkupnino. Afera se je vlekla skozi vse leto: domnevno korupcijo je raziskovalo finsko sodišče, slovenska protikorupcijska komisija, še najbolj aktivni pa so bili seveda mediji.

V afero je vpletenih vrsto akterjev, med drugimi tudi Walter Wolf, ki je bil pred leti vpleten v podobno afero v Kanadi, ko je bil takratni premier Brian Mulroney osumljen prejetanja podkupnine.

Zaradi obtožbe je Janša zoper Berglunda vložil odškodninsko tožbo, vredno 1,5 milijonov evrov. Odzvalo se je tudi slovensko tožilstvo, ki je zaradi žaljive obdolžitve na preiskovalni oddelek Okrožnega sodišča v Ljubljani podalo zahtevo za preiskavo.

V zvezi s primerom tako na Finskem kot v Sloveniji že ves čas poteka tudi kriminalistična preiskava, ki pa do zdaj ni pripeljala do konkretnih obtožnic.

Državno odlikovanje razburilo duhove – Poslanci SDS in SLS so 28. januarja 2010

vložili predlog ustavne obtožbe predsednika republike Danila Türka, ki je po njihovem mnenju z odlikovanjem nekdanjega šefa tajne politične policije Tomaža Ertla kršil ustavo. Predsednik SDS Janez Janša je dejal, naj Državni zbor predlaga ustavnemu sodišču, da Türku preneha funkcija predsednika republike.

Seminar za bodoče managerje na Bledu

- IEDC - Poslovna šola Bled vsako leto organizira mednarodno poletno šolo managementa - Odkrivajmo Management (Discover Management Program), na katerega povabi mlade, bodoče managerje, ki so tik pred zaključkom študija na univerzi ali pa so pravkar diplomirali. Vsako leto julija se v tej šoli zbere okrog petdeset udeležencev seminarja iz približno dvajsetih držav.

Letošnji izjemno zanimiv seminar, ki bo potekal na Bledu od 6. do 14. julija 2010, vodi svetovno znani profesor voditeljstva J.B. Kassarian z Babson Collegea iz Združenih držav Amerike. Pod njegovim okriljem se bodo udeleženci, še pred začetkom svojih poklicnih karier, seznanili z vsemi glavnimi vidiki managementa.

Več informacij dobite na www.ied.si ali po telefonu: 386 457 92 500

Konferenca o Afganistanu – V Londonu so se 28. januarja 2010 zbrali predstavniki 70 držav in podprli načrt za reintegracijo “zmernih talibanov”, s čimer naj bi končali spopade v državi. Hkrati so napovedali tudi prenos nadzora na afganistanske sile, kar naj bi se začelo že konec leta. Program

za integracijo je Karzaj predstavil kot najpomembnejšo točko svojega načrta za stabilizacijo Afganistana.

Talibani sicer zavračajo sodelovanje z afganistansko vlado, dokler so v državi tuji vojaki.

Park kozolcev v Šentrupertu – V Šentrupertu na Dolenjskem nameravajo v naslednjih treh letih uresničiti projekt parka kozolcev oziroma muzeja tovrstne podeželske stavbne dediščine. Naložba bo vredna okoli 600.000 evrov. Bodoči park želijo vpisati med Unescovo stavbno dediščino. Sprva naj bi v park vključili deset do petnajst kozolcev in jih potem še postopoma dodajali. Kot pravijo, je park kozolcev nujen, saj ta slovenska in svetovna arhitekturna posebnost pospešeno propada. Za mirensko dolino so se odločili, ker tam po njihovem mnenju stojijo najlepši in najbogatejši slovenski toplarji. V parku bi ponudili tudi različne

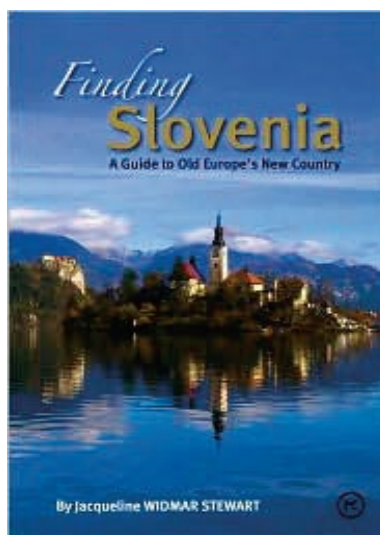
izobraževalne programe na temo priprave in obdelave lesa, s čimer bi nastal obrtniški center znanja in obdelave lesa. Da bi nastajajočemu parku dodali strokovno podporo, pa je občina predlagala ustanovitev strokovnega sveta.

Dvig minimalne plače v Sloveniji - Slovenska vlada je konec januarja letos sprejela predlog zakona o minimalni plači, s katerim se ta zvišuje s 460 na 562 evrov neto. Zaradi dviga minimalne plače bodo morali prilagoditi zakon o dohodnini. Ta dva ukrepa sta posebej ogorčila slovenske delodajalce, ker da bi to pomenilo 23 odstotkov višji strošek za delodajalca, česar si ne bi mogla privoščiti kar tretjina slovenskih podjetij. Delodajalci opozarjajo, da bi lahko zaradi tega ukrepa ostalo na cesti do 70.000 ljudi. Vlada delodajalcem, ki bi se lahko zaradi dviga minimalne plače znašli v težavah in odpuščali zaposlene, odgovarja, da je zanje predvideno dveletno prehodno obdobje. V prehodnem obdobju so vendarle določeni minimalni zneski, ki morajo biti izpolnjeni: letos mora minimalna plača znašati 510 evrov neto, 1. januarja 2011 se poveča na 530 evrov, leta 2012 pa na 562 evrov mesečno.

Najstarejše stenske poslikave v Sloveniji - V kraški jami pri Sežani so na stenah odkrili slikarije, za katere ocenjujejo, da so stare približno 7000 let. Poleg poslikav na steni, ki so edinstvene v Sloveniji, so našli še ostanke keramike in bakel, kar priča, da so se v jami nekoč zadrževali ljudje, nato pa se je vhod v jamo za dolgo zaprl. Pred meseci so bile

domneve arheologov potrjene, ko so v ZDA s pomočjo analize uporabljenih barv določili datum nastanka poslikav.

Nagrada za knjigo Finding Slovenija – Na lanskoletnem londonskem knjižnem festivalu je bila knjiga avtorice Jacqueline Widmar Stewart z naslovom *Finding Slovenija: A Guide to Old Europe's New Country* izbrana za drugo najboljšo knjigo v kategoriji mednarodne založbe. Nagrada, ki jo podeljujejo za dobro zgodbo in za potencialno možnost, da uspe na širšem svetovnem trgu, je bila podeljena 21. januarja 2010. Isto knjigo je USA Book News uvrstil med finaliste v ameriški potopisni kategoriji. Avtorica opisuje naravno in kulturno zgodovino Slovenije, ki se je v obdobju dveh generacij otresla imperialistične avstrijske vlade in se je iz fevdalne preteklosti tako visoko dvignila, da je predsedovala evropski skupnosti. Knjiga *Finding Slovenija* je izšla lani pri Mladinski knjigi v Ljubljani.

Napaka na toyotinih avtomobilih - Toyota Canada Inc. je začasno ustavila prodajo popularnih avtomobilov zaradi napake, ki ogroža varno vožnjo. Strokovnjakom je vzelo kar nekaj časa, da so ugotovili, kako napako popraviti. V Kanadi je Toyota odpoklicala 270.000 svojih avtomobilov, ki so že na cestah, zaustavili pa so tudi prodajo toyotinih vozil v prodajalnicah, dokler le-ta ne bodo pregledana in popravljena.

Odpoklicani so modeli: 2009 -2010 RAVA, 2009-2010 Corolla, 2009-2010 matrix, 2005-2010 Avalon, 2007-2010 Camry, 2010 Highlander, 2007-2010 Tundra, 2008-2010 Sequoi.

Zaradi okvare na pospeševalniku je Toyota lani septembra odpoklicala 4.2 milijona avtomobilov, letos januarja pa še 2.3 milijone. Toyota je največja tovarna avtomobilov na svetu. Njeni avtomobili so od vseh drugih v Kanadi najbolj popularni, kjer so jih lani prodali kar 205.115.

Slovenija uspešna v svetovnem merilu

- Raziskava, ki jo je opravil britanski inštitut Legatum, uvršča Slovenijo na 20. mesto na svetovni lestvici blagostanja držav. Na prvem mestu je Finska, ki ji sledijo druge skandinavske države, na zadnjem mestu pa so Zimbabwe, Yemen in Sudan. Kar šest držav, ki so uvrščene med prvih deset na tej lestvici, je iz Evrope, medtem ko so ZDA na desetem mestu. "Blagostanje" merijo na osnovi ekonomske rasti, zadovoljstva ljudi in kvalitete življenja. Raziskovalci so ocenjevali ekonomske osnove, podjetnost, vzgojo, demokratične institucije, zakonodajo, zdravstvo, osebno

svobodo in varnost. Slovenija si je tako visoko mesto pridobila s svojim uspehom na področju vzgoje, varnosti in sposobnosti vlade pri pospeševanju ekonomske rasti. Od 104 držav je Slovenija uvrščena na osmem mestu glede varnosti in vzgoje.

Obvestilo za ontarijske voznike – S prvim februarjem se je končalo 3-mesečno obdobje, ki so ga imeli vozniki na razpolago, da se prilagodijo novemu zakonu, ki med vožnjo voznikom avtomobila prepoveduje uporabo elektronskih naprav, kot so telefon, CD player, iPod, GPS in prenosni računalniki. Dovoljena je uporaba telefonov, ki jih ni treba držati z roko. Kazen za prekršek je \$125 dolarjev. Izjeme veljajo za policijo, gasilce in rešilne avtomobile, vlačilce, kurirje, taksije in šoferje avtobusov, pa tudi za voznike v primeru, da kličejo 911 številko. Tak zakon je v veljavi že v šestih kanadskih provincah, kakor tudi v petdesetih drugih državah.

Kožni rak – je postal tretja najbolj pogosta oblika raka pri mladih ženah, zato dermatologi opozarjajo proti sončenju z umetno lučjo. Svetovna zdravstvena organizacija je že opozorila, da so naprave za emisijo ultravijoličnih žarkov v salonih za sončenje v kategoriji karcinogenov in jih uvrstila v višjo kategorijo povzročanja raka. Raziskave so pokazale, da je nevarnost 75 krat večja, če se začne ženska sončiti pred tridesetim letom, to pa je tudi čas, ko dekleta najbolj pogosto obiskujejo salone za sončenje.

Gradovi kralja Matjaža

foto: Mateja Kotnik/Delo

foto: Mateja Kotnik/Delo

V Črni na Koroškem so letos organizirali že 18. prireditev Gradovi kralja Matjaža. Tako je 30. januarja v Podpeco prišlo 105 tekmovalnih ekip iz številnih slovenskih krajev. Več kot 700 tekmovalcev je šest ur gradilo snežne skulpture.

Kralj Matjaž, junak ljudskih pripovedk, ki jih poznajo povsod po Sloveniji, saj so ga proučevali celo največji mojstri slovenske literature, med drugimi Prešeren in Cankar, je transformiran v slovenski kulturi in krepi Slovencev narodno zavest,

zato je po osamosvojitvi postal še toliko bolj popularen.

Kralj Matjaž je slovenska ljudska pripovedka, poznana na vsem slovenskem kulturnem prostoru. Prvi je o njej poročal furlanski zgodovinar Nicoletti konec 16. stoletja. Domnevajo, da so se pesmi in pripovedke razvile iz hvalnic, ki so bile namenjene ogerskemu (madžarskemu) kralju Matiji Korvinu, ki je vladal tudi Koroški v zgodnjem srednjem veku (od leta 1458 do 1490). Kot navaja pravljica, je bil Kralj Matjaž dober kralj. Pomagal je vsem, ki so ga prosili za pomoč. Med njegovim vladanjem so bili na Koroškem dobri časi. Ostali nevoščljivi vladarji so se združili proti njemu. Z nekaj preživeli vojaki se je skrnil v votlino pod Peco, kjer je s svojo vojsko zaspal. Ko se mu bo brada devetkrat ovila okoli kamnite mize, se bo prebudil. Takrat naj bi se na Koroško vrnil dobri časi. Kralj Matjaž bo s svojimi vojaki premagal vse sovražnike, pregnal krivico s sveta in spet zavladal.

Pripovedka o Kralju Matjažu je za Slovence to, kar je King Arthur za Angleže. Raziskovalci slovenske matjaževske tradicije menijo, da ima še starejši izvor in da je nekakšna prispodoba za usoden spor med papežem Gregorjem IX in nemškim cesarjem Friderikom II, zaradi katerega je propadlo srednjeveško rimsko-nemško cesarstvo.

Tretja teorija razlaga, da izvor te pripovedke temelji na zgodbi iz poganskih časov in opisuje bogabornega "ajdovskega kralja", tako silnega, da na spopad izzove

samega Boga. Za kazen zagrne gora njega in njegovo vojsko.

Spet druga zgodba pravi, da je bil Matjaž krščanski kralj, ki je sekal sveti gaj in ga je zato zagrnila gora.

Ne glede na to, na katerem dejanskem zgodovinskem dogodku temelji ta pripovedka, če sploh temelji na zgodovinskem dogodku, je pomembno, da se je v zgodovini slovenskega naroda ohranjala in transformirala in na ta način prispevala k utrjevanju slovenske narodne zavesti.

Prešernove nagrade 2010

Ob slovenskem kulturnem prazniku so v Ljubljani 8. februarja podelili tradicionalne Prešernove nagrade, najvišje državno priznanje za delo na področju slovenske kulture.

Letošnja Prešernova nagrajenca sta plesalka Mateja Rebolj in slikar Kostja Gatnik. Dobitniki nagrade Prešernovega sklada pa so igralka Barbara Cerar, skladatelj Aldo Kumar, igralec Peter Musevski, umetnostni zgodovinar Miklavž Komelj, pisatelj Andrej Rozman in plesalka Maja Delak.

Mateja Rebolj je po študiju baleta in sodobnega plesa v Ljubljani in pozneje v Londonu dobila mesto solistke v ljubljanskem baletu, kjer je nastopala med letoma 1971 in 1996, od leta 1987 pa je stalna sodelavka Plesnega teatra Ljubljana.

Kostja Gatnik je dobil Prešernovo nagrado za svoje življenjsko delo na področju slikarstva, grafičnega oblikovanja, ilustracij in fotografij. Znan je po ilustracijah številnih slikanic za otroke.

Mateja Rebolj - (Foto POP TV)

Kostja Gatnik - (Foto POP TV)

Pustovanje – eden najstarejših slovenskih običajev

Čas med svečnico in pepelnično sredo je bil na Slovenskem znan kot predpust. Takrat je bil čas za ženitve in za pripravo pustnih norčij, ki so dosegle svoj višek na pustni torek, ko so po slovenskih vaseh in mestih prirejali pustne norčije, ki so navadno potekale po ustaljenem običaju, ki se je predajal iz roda v rod, tako da so nekatere pustne maske, kot ptujski koranti in cerkljanski lauferji, prinesle Sloveniji sloves celo v svetovnem merilu.

Pustovanje je dobilo ime po starodavni navadi, ko se je zima poslavljalna in se je ponovno obujala narava. Sega daleč v predkrščanski čas in je torej izrazito poganski praznik. Beseda »pust« izvirata iz besede »meso-pust«, kar pomeni opustiti meso. V krščanskem izročilu je po čezmernem uživanju dobrot nastopilo postno obdobje, ki traja vse do velike noči. V slovenskih šegah »pust« predstavlja kralja našemljencev, »pustnega demona«, ki ga ponekod na pepelnično sredo slavnostno pokopljejo.

Šemljenje je ena najstarejših običajev človeka, saj si je s pomočjo maske že v pradavnih obdobjih poskušal zagotoviti hrano, ker se je z masko laže približal živali. Pustno veseljačenje ima korenine v antičnem času. Že Grki in Rimljani so praznovali ob nastopu novega leta in ta praznovanja so bila povezana s čezmernim uživanjem hrane in pijače.

Pustni običaji na Slovenskem predstavljajo deloma šege, ki so se ohranile še iz starodavnih časov, ko so ljudje še verovali v nadnaravne sile, v zadnjem času

pa še bolj mestne karnevale, nekakšne družabne prireditve, ko našemljene maske na edinstveni način izražajo satiro na račun družbe in »pusta« obdolžijo za vse negativne dogodke v preteklem letu.

V Sloveniji se je ohranilo nekaj pradavnih

pustnih ritualov. Na Ptujskem in Dravskem polju je posebno poznana »Korantija«, ki se sicer postopoma transformira in posodoblja, vsekakor pa imajo maske »korantov« starodavni izvor. Za korante so značilni kožuhi iz ovčje kože in velike naglavne maske z velikimi rogovi, velikim rdečim jezikom in živali podobnim rilcem; okoli pasu imajo privezane velike zvonce, ki bučno naznanjajo njihov prihod in jim dajejo takt za poskakovanje, v roki pa nosijo ježevko (palico, na kateri je pritrjena ježeva koža). Prvotna navada je bila, da so koranti hodili od hiše do hiše in z ropotom odganjali zimo in zimske zle duhove, v sodobnem času pa nastopajo bolj kot glavni akterji

na festivalih, kot posebnost Slovenije pa pogosto nastopajo na raznih karnevalih po Sloveniji in drugod po svetu.

Med ene najbolj slikovitih šem na Slovenskem sodijo Cerkljanski laufarji. To je eden prvih šemskih likov na Slovenskem, ki ga želijo zaščititi v okviru nesnovne kulturne dediščine pri Unesco. Cerkljanski »laufarji« so dobili ime po nemški besedi »laufen«, ki pomeni tekati. Nihče ne ve, kdaj so se prvič pojavili v Cerknem in od kod so prišli. Pustni obred se je tam odvijal do leta 1914, ko je izbruhnila prva svetovna vojna, in potem ga do leta 1956 niso organizirali. Tedaj je bilo treba vse začeti znova, ker se tudi lesene maske niso ohranile in jih je bilo treba po opisovanju domačinov ponovno izdelati. V okvir likov spadajo: ta star in ta stara, ta terjasti, lamant, ta bršljanov, ta ličnat, ta loparjev, ta kožuho, ta krastov, ta žakljev, ta smrekov, itd. , in seveda pust.

Pust, ki simbolizira zimo, je tudi v Cerknem kriv za grdo vreme, slabo letino in vse, kar se je slabega zgodilo v zadnjem času. Njegova obleka je iz svežega mahu, zato jo morajo vsako leto izdelati na novo; njegova obleka tehta tudi do 80 kilogramov. Ta star je gospodar laufarske družine in edini, ki govori. Na pustni torek pokonča pusta. Ob njem hodi ta stara, ki z brezovo metlo odganja zimo. Eden najstarejših likov je ta terjast, ki ima velike oči in razmetane zobe. Njegova obleka je narejena iz terja (ostankov pri tkanju platna). V sprevedu so navadno trije ta terjasti, ki neprestano tekajo naokrog in plašijo otroke. Obleka ta bršljanovega, ki predstavlja pomlad, je narejena iz osem do deset tisoč bršljanovih

listov. Ta kožuho je pastir, ki nosi na hrbtu koš. Ta krastov predstavlja bolezenske nadloge. Ta koševa je baba, ki nese v košu pijanega moža, ta smrekov je pustov brat, oblečen v smrekove veje.

Priprava na laufarjijo se začne že kmalu po Novem letu, saj morajo fantje nabrati mah, bršljan in smrečje, narediti obleke in sestaviti obtožnico. Štiri nedelje pred pustom se na ulicah prikažejo ta terjasti, ki se jim naslednje nedelje postopoma pridružijo še drugi liki. Na debelo nedeljo pustu preberejo obtožnico in ga zaprejo. Dva dni pozneje ta star odkoplje bot (veliko leseno kladivo, ki so ga uporabljali za cepljenje drv) in po branju obtožnice pusta ubije.

Pustovanje se je bolj ali manj slikovito dogajalo po vsem slovenskem prostoru, danes pa so se te krajevne igre spremenile v mestne karnevale.

Ne smemo pozabiti, da izvor in ohranjanje teh pustnih navad sega v čas, ko ni bilo radia, televizije, kinodvoran in gledališč, ko kmečki fantje niso hodili v službe, pač pa so nestrpnost čakali pomladi in so zimo čim hitreje hoteli spoditi. S pustnimi običaji so si sami delali zabavo in zraven spravljali še druge v dobro voljo.

Introducing Richard Vukšinič, ND *a.k.a. STARI ATA SCIENCE*

Richard was influenced by the rhythms of a holistic lifestyle at an early age. His father Martin was a reflexologist who had a traditional knowledge of native Slovenian herbs.

After graduating with an honours B.A. from McMaster University in 1999, he traveled extensively throughout North America, Europe, Asia and Central America. His travels were a self-directed education in the healing practices and philosophies of various traditional cultures.

His travels ignited a passion to blend, in his own healing practice, the wisdom of traditional medicine with the scientific foundation of western biomedicine. In 2005, this led him to the Canadian College of Naturopathic Medicine (CCNM) in Toronto, Ontario, where he graduated as a Doctor of Naturopathic Medicine.

As part of his 4-year program at CCNM he completed a 1-year internship at the Robert Schad Naturopathic Clinic in Toronto. He has gained inspiration in working with Natural Doctors International (www.ndimed.org), an NGO that brings free naturopathic health care to under-served communities in Nicaragua (2008 & 2009).

In practice, Richard uses Bowen therapy, Herbal, Homeopathic and Traditional Chinese Medicine/Acupuncture, in combination with nutritional and lifestyle counseling, to address the full dynamic of individual healthcare: the mental, the physical and the spiritual.

As a Doctor of Naturopathy, it is Richard's goal to work with patients in establishing goals and treatment plans that empower them to take charge of, and maximize, their own health.

He currently practices full-time in London, Ontario and part – time in Mississauga, Ontario.

STARI ATA SCIENCE: From Pastureland to Petri Dish

Richard Vukšinič, ND

Did you know that “Stari Ata” was a scientist? Well, if your definition is loose enough to define “scientist” as one who observes and learns from nature, then yes, he was one. However, he could be more romantically defined as a natural philosopher, one, who studied nature and the physical universe. Really though, the proverbial “Stari Ata” (or mama) was more likely a simple, living, breathing person. He was probably someone in touch with his natural surroundings and with the healing potential that the earth

provided for him and his family, in the form of plant medicine. So, he may not have been a scientist, a natural philosopher, or even a folk healer, but the knowledge that he held from living close to the land was as valuable and wise “back then” as it is today.

As a Naturopathic doctor, with a strong passion for herbal medicine, it brings me great joy to study and harness the healing properties of plants. In exploring modern scientific research as it pertains to plant medicine, I am continuously amazed and inspired by what

“Stari Ata” (older generations of Slovenians) ALREADY knew about plants. What I also find fascinating is how traditional knowledge about plants can be coherent across cultures. From Stari Ata’s knowledge, to Chinese Medicine and Ayurveda, to Homeopathy, Indigenous medicine and Eclectic doctors of the past, the specific indications and uses for similar plants is often consistent.

Generally, Slovenians have always had a strong affinity for plants – see Simon Asic’s work, or talk to older Slovenian-Canadians in

our community, and this soon becomes evident. As preventative health care and lifestyle choices grow more vital to our well being, it is important to affirm what we already know about plant medicines as a community, and to continue to expand on that knowledge. For this purpose, I hope that this regular column entitled “*Stari Ata Science*” will illuminate some of the connections between pastureland and Petri dish - traditional plant wisdom and modern medical herbalism. Feedback and input is encouraged and welcome.

Bitter Cold Made Better By Bitters?

Richard Vukšinič, ND

“Pelinkovec”- made from the plant *Artemisia absinthium*. Many of you may know this drink. It is famous in Slovenia. It is can be loosely compared to Jagermeister, except that it is not nearly as sweet (*absinthium* literally means “without sweetness”) and it is not something that you’ll see too many young people drinking excessively at weddings. In fact, I am not sure that there are many folks under the age of 60 who actually enjoy this under-rated *aperitif*.

The main ingredient of Pelinkovec is the above-mentioned plant, also known as “*Pelin*” in Slovenian, or wormwood in

English. It is a plant that has received some bad press, due to its association with the 18th and 19th century liqueur phenomena “*Absinthe*”.

Absinthe was a favourite intoxicant of poets and artists such as Vincent van Gogh and Oscar Wilde and was known to have psychoactive properties. This drink was often abused, and was eventually banned in most countries around 1910-1915. This was due to its mind-altering properties and because of the essential oil “*thujone*”. *Thujone* is made readily available to the body when the plant is distilled in the process of making *absinthe*. Today, *absinthe* is making a resurgence, but only because the *thujone* content is now tightly controlled.

Due to its association with such a controversial medium of use, even some herbalists are wary of prescribing this drug. Caution is warranted. The essential oil of *Artemisia absinthium* should never be ingested, as it can cause seizure and death.

However, since no direct distillation

of the plant is needed in the making of Pelinkovec, the only nervous twitching that it is likely to cause are squinty eyes and puckered lips, due to its strong bitter flavour. It is this bitter property that gives *Pelin* its healing potential.

Generally, bitter herbs kick-start the digestive process by stimulating stomach and pancreatic enzyme secretion, saliva and bile production. Some doctors and herbalists of the early 20th century assert that *Pelin* is indicated in people with a general sluggishness, with cold pale limbs, debility and sluggish liver. It was also thought that bitters stimulate immune function, and that people who are pale, lethargic and prone to infections are prime candidates for bitters.

In jest, I suggest that most Canadians in the middle of the winter are to some degree pale, inactive, prone to infection and have sluggish liver function due to weather, diet and winter lifestyle, in general. So, the sparing and gentle use of an *aperitif*, like Pelinkovec, before meals, can act to stoke the digestive fire. Once it is stoked, then the whole cascade of good health can really begin: better absorption of nutrients, increased

energy, increased immunity, better elimination of wastes etc... Come spring, when our metabolism really shifts gears, we are then primed to make that seasonal shift with more vitality and ease. This is

especially important in older individuals, since our ability to properly digest food decreases with age.

There are also a number of modern studies of *Pelin* that explore its growing potential as a medicinal plant, as well as some cautions and contraindications. Research and clinical cases suggest that *Pelin* and bitters in general should be avoided by children, pregnant and lactating women and anyone with a history of stomach ulcers. It should also be used in moderation, and not for more than 2-3 weeks at a time.

Clinically, *Pelin* has been shown to have a great anti-parasitic effect when taken as a dried herb. This would have made it a very valuable commodity to have around Stari Ata's farm, where parasitic infections were likely common and frequent back in the day. *Pelin* has also shown promise in protecting the liver against Tylenol induced liver toxicity (at doses greater than 2-4 grams/day, Tylenol accounts for nearly half the cases of acute liver failure in the U.S.). I wonder if *Pelin* would help with post-open-bar-wedding liver damage too? Furthermore, there is intriguing evidence that *Pelin* can alleviate some of the symptoms associated with Crohn's disease, such as inflammation and depressed mood.

Imagine! Something that grows in your back yard, and for generations has grown on the pasturelands of Slovenia, is now making noise in the Petri dish of modern scientific research. *Pelin* is powerful!

But hey, "Kaj je novega?" Stari Ata already knew all of this - bitter Pelinkovec makes the bitter cold better. "Na zdravje"!

For questions, comments or references, email: richvuksinicnd@gmail.com.

Kanadski hokejisti slovenskega rodu

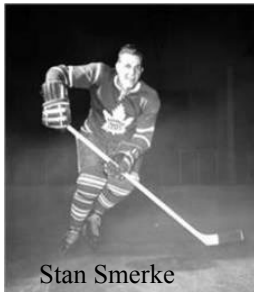
Izvor hokeja je neznan, domnevajo pa, da se je razvil iz hokeja na travi, ki so ga že pred stoletji igrali v severni Evropi. Pravila sodobne hokejske igre je oblikoval Kanadčan J. G. A. Creighton. Leta 1875 so v Montrealu odigrali prvo hokejsko tekmo po njegovih pravilih.

Hokej je postal tako popularen, da so ga leta 1833 predstavili na zimskem karnevalu v Montrealu. Iz ekipe, ki je takrat tam nastopala, se je razvila organizacija amaterskih hokejskih igralcev (AHAC). Leta 1888 je takratni generalni guverner Kanade Lord Stanley kupil okrašeno trofejo in leta 1893 je bila hokejskemu šampionu prvič podeljena trofeja, imenovana Stanley Cup. Takrat je bilo v Montrealu že okoli 100 hokejskih ekip, prav tako pa so se ustanovljale hokejske lige tudi po drugih provincah kanadskega dominiona.

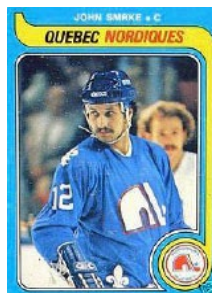
Profesionalni hokej obstaja v Severni Ameriki od leta 1904, ko je Western Pennsylvania Hockey League prvič javno zaposlil igralce. Tej ligi so se pridružile še ekipe iz Ontaria in Michigana in tako je leta 1904 nastala prva mednarodna profesionalna hokejska liga. Leta 1910 je bila v Montrealu ustanovljena hokejska zveza National Hockey Association, ki se je sedem let pozneje preoblikovala v National Hockey League (NHL).

Zaradi popularnosti hokeja in možnost za uveljavitev med profesionalne hokejske igralce se za ta šport navdušujejo mladi fantje (v zadnjem času pa tudi dekleta).

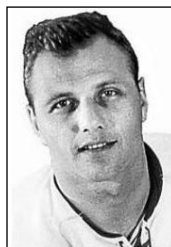
Iz vrst kanadskih Slovencev in njihovih potomcev je izšlo kar nekaj uspešnih hokejistov. Med prvimi je bil **Stan Smerke**, rojen slovenskim staršem v Beogradu leta 1928. Hokej je začel igrati v Torontu leta 1947, leta 1956 pa je bil sprejet v klub Montreal Canadiens. Bil je prvi v bivši Jugoslaviji rojen igralec, ki je igral v NHL. Svojo hokejsko kariero je nadaljeval v Ameriki, kjer je igral 19 let za kluba

Rochester Americans in Volants iz Chicoutimija. Umrl je leta 1977 in ni dočakal slovesnosti, ko ga je klub Rochester Americans uvrstil v svojo Dvorano slavnih (Hall of Fame).

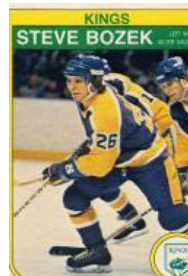

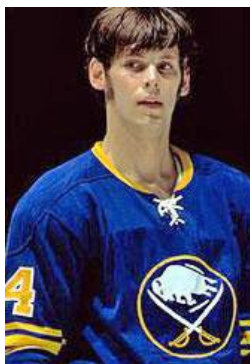
Za hokej se je navdušil tudi njegov sin **John Smrke**, rojen leta 1956 v Chicoutimi v provinci Quebec. Le-ta je v NHL odigral 103 tekme za ekipo Montreal Blues.

Joe Kastelic je bil rojen leta 1933 slovenskim staršem v Kirkland Lakeu. Bil je tudi odličen igralec basebala, vendar se je odločil za kariero v hokeju. Osem let je igral v Mednarodni Hokejski ligi v Fort Wayneu in Louisvilleu, leta 1961 pa ga je zvalil tim Zephirs iz Muskegona, Michigan, ki je bil takrat v drugem letu delovanja. Tako se je prav na osnovi velikega hokejskega talenta Joea Kastelica razvil profesionalni hokej v Muskegonu. Po petnajstih letih igranja v IHL se je leta 1968 upokojil.

Hokej je bil privlačen šport tudi za potomce slovenskih priseljencev na kanadskem zahodu. V Britanski Kolumbiji je začel svojo hokejsko kariero **Steve Bozek**. Rodil se je leta 1960 v Kelowni, Britanska Kolumbija. Večji del svoje kariere je preigral v severnoameriških hokejskih ligah. V ligi NHL je igral enajst sezon za klube Los Angeles Kings, Calgary Flames, St. Louis Blues, Vancouver Canucks in San Jose Sharks. V sezoni 1993-1994 je igral za Olimpijo Hertz, Ljubljana. Za kanadsko reprezentanco je igral na svetovnem prvenstvu 1991, kjer je na osmih tekmah dosegel po en gol in podajo.

V Saskatchewanu je bil popularen hokejist slovenskega rodu **William Albert Hajt**, rojen leta 1951 v mestu Radisson, Saskatchewan. Hajt je celotno NHL kariero igral za Buffalo Sabres, za katerega je v 14 sezonah odigral 854 tekem. Njegov stil ni bil preveč navdušujoč za publiko, vendar ga je tim

smatral za enega najboljših igralcev, ki je zagotavljal močno obrambo. Bolj kot gledalci so njegov način igre cenili mediji in trenerji.

Tudi njegov sin **Chris Hajt**, rojen leta 1978 v Saskatoonu, Saskatchewan, je bil hokejist. Odraščal je v ZDA, ko je oče igral v Buffalu. Hokejsko kariero je začel v junior Ontarijski hokej ligi, in sicer za ekipo Guelph Storm. V NHL je

odigral samo šest iger, eno v sezoni 2000/2001 z ekipo Edmonton Oilers, pet pa z ekipo Washington Capitals v sezoni 2003/2004. Pred upokojitvijo leta 2008 je bil član italijanskega kluba Bolzano.

Wade Belak je bil rojen leta 1976 v Saskatoonu, Saskatchewan. Hokej je začel igrati, ko mu je bilo osem let in je družina takrat že živela v mestu Battleford, Saskatchewan. Pri šestnajstih letih je dobil

mesto v klubu Saskatoon Blades in je igral v Zahodni hokejski ligi. Leta 1994 je bil v prvem krogu izbran za NHL in se je leta 1996 pridružil klubu Quebec Nordiques. V NHL je prvič igral 21. dec. 1966 kot igralec Colorado Avalanche Hockey Cluba nasproti Toronto Maple Leafs. Nekaj časa je igral pri Calgary Flames, leta 2001 pa je prvič igral za Toronto Maple Leafs. Ko je NHL prekinila sezono zaradi nesoglasij

med igralci in lastniki klubov, je Belak odšel v Evropo, kjer se je pridružil Coventry Blaze Hockey Clubu v Angliji. V 2006-2007 sezoni je ponovno igral za Toronto Maple Leafs, prav tako v naslednji sezoni. V NHL je odigral več kot 400 tekem. Leta 2008 je bil zamenjan v klub Florida Panthers.

Ed P. Kastelic je bil rojen v Torontu in je začel igrati hokej v Mississaugi, pot v športno kariero pa se mu je odprla, ko je začel igrati v Ontarijski hokejski ligi za London Knights. V NHL ga je izbral klub Washington Capitals in je potem igral za nižje lige AHL. Ko je bil leta 1984 zamenjan klubu Hartford

Whalers, je dobil polno zaposlitev v NHL in je v NHL skupaj odigral 200 tekem. Leta 1994 je odšel v Slovenijo in tri leta igral za ljubljansko Olimpijo, s katero je leta 1998 igral na kvalifikacijskem turnirju za svetovno prvenstvo v A ligi. Potem je pa še dve leti igral za Rosenheim Star v Nemčiji. Znan je bil kot grob igralec, saj si je v karieri nabral skoraj 2700 kazenskih minut. Ko se je poslovil od profesionalnega igranja, se je preselil v Phoenix, Arizona, kjer je deloval kot trener mladinskega hokeja in kot trener fitesa.

Greg Kužnik (tudi Greg Kuznik), kanadsko-slovenski hokejist, je bil rojen leta 1978 v Prince George, Britanska Kolumbija. Kužnik je kariero začel leta 1995 v ligi WHL, igral je še v severnoameriških ligah ALH, ECHL, IHL in BNL, nato pa se je preselil v Evropo, kjer je v sezonah 2005 in 2006

igral v italijanskem klubu SHC Fassa, od sezone 2007 pa je član HDD ZM Olimpije.

Dean Malkoc, kanadski hokejist slovenskega rodu, je bil rojen leta 1970 v Vancouvru, BC. Večino svoje kariere je preigral v severnoameriških ligah, v ligi NHL je igral za klube Vancouver Canucks,

Boston Bruins in New York Islanders, le v sezoni 2004-2005 je igral v avstrijski ligi za EC Heraklith SV Villach.

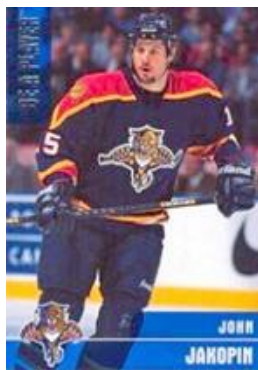
Randy Veliscek je bil rojen leta 1962 v Montrealu. Večino svoje kariere je preigral v severnoameriških ligah, v ligi NHL je igral za klube Minnesota North Stars, New Jersey Devils in Quebec Nordiques,

skupno je v najvišji severnoameriški ligi odigral 509 tekem, na katerih je dosegel 21 golov in 97 podaj.

Ken Lovsin je sin slovenskega priseljenca Franka Lovsina. Rojen je bil v Peace River, Alberta, in ga je že v mladih letih za hokej navdušil oče, ki je bil tamkajšnji hokejski trener. Preden je bil leta 1987 sprejet v NHL, je dve leti igral za ekipo University of Saskatchewan.

Za NHL je igral le eno tekmo. Dve leti je igral v AHL za Baltimore Skipjacks. Dve leti je igral v kanadski državni reprezentanci in prejel srebrno medaljo na olimpijskih igrah 1994 v Lillehammerju. Kanadsko reprezentanco je zastopal tudi na Svetovnem hokejskem prvenstvu.

John Jakopin je v Torontu eden najbolj poznanih in najbolj zavednih kanadskih slovenskih hokejistov. Rojen je bil leta 1975 v Torontu. V NHL je igral za klube Florida Panthers, Pittsburgh Penguins in San Jose Sharks. V NHL ga je sprejel klub Detroit Red Wings leta 1993. V NHL

je odigral 113 tekem. Preden se je leta 2005 upokojil od profesionalnega hokeja, je odšel v Slovenijo in za kratek čas igral za ljubljansko Olimpijo.

Matthew Stajan je mladi slovenski hokejist, ki si je v svoji profesionalni karieri naredil dokaj veliko ime v tem športu. Rojen je bil v Torontu leta 1983 in vedno s ponosom pove, da je po rodu Slovenec. V OHL je bil izbran leta 2000 za klub Belleville Bulls. Uspeh pri tem klubu

mu je odprl vrata v klub Toronto Maple Leafs leta 2002 in tako vstop v NHL. Že po prvi sezoni je bil izbran za NHL All Stars Team. Ko so bile v sezoni 2004-2005 v Torontu tekme prekinjene, je igral za St. Johns Maple Leafs. Leta 2006 je dobil s Toronto Maple Leafs pogodbo za dve leti, leta 2008 pa še za dve leti. Konec januarja letos je bil zamenjan in bo sedaj igral za Calgary Flames.

Verjetno ta članek ne vsebuje imen vseh kanadskih hokejskih igralcev slovenskega porekla, saj se do sedaj nihče ni posebno prizadeval, da bi zbral te podatke. Prosimo vse bralce Glasila, da nam sporočite, če veste še za katerega profesionalnega kanadskega slovenskega hokejista.

The House Where Riba Lives

Dr. Anne Urbančič

Mrs. Francka Turk

Riba sploh ni riba. Riba, in fact, is a dog, a miniature Doberman, who acts like a fish but lives outside an aquarium. With incredible agility and speed she darts between legs, tables, and chairs, up and down couches and around other furniture, a breathtaking ball of energy in perpetual motion, barking in various cadences of announcing, protecting, greeting, and seeking fond attention. She brings a hustle-bustle hubbub and cacophony to fill the whole house. It's like having a small child. Mrs. Francka Turk laughs in her delightful way: she should know about small children. She had twelve, six boys and six girls.

And now, when they all get together in the house where Riba lives with Francka, her children bring their 29 children, who bring their 10 children. On festive occasions, such as Christmas, only the long table downstairs will accommodate them all.

On another Christmas, sixty years ago, the table was much smaller, but the joy of the

people around it no less than now. The Turk family was finally reunited after a difficult separation: Jože, Francka, and their two oldest daughters, Majda and Marjeta, met again in their new homeland. Another child, a boy, had died in Slovenia when still a baby.

Jože, who passed away in 2007 in his 97th year, had departed for Canada alone from Logatec, leaving Francka and two small daughters behind. He had a contract to work on Canada's railway for a year and dreamed that soon after his family would join him. It took a little longer than that because Francka was a political prisoner, held in Reichenburg. There she worked on the road gang, labouriously building the highway between Zagreb and Belgrade. Through the exertion of the tasks assigned, her thoughts drifted constantly to her two little girls, left in Logatec, one with a great aunt and the other with her paternal grandmother. The prison released Francka on January 15th, 1950. Two weeks later, with her daughters in tow, she escaped from Slovenia, first to Germany, where she waited for Jože to send for her, then to Italy. The delays made the time interminable. She made her way, finally, to Genoa, to the cavernous Stazione marittima, full of bulging suitcases and anxious people all bound for Canada. Struck down by terrible motion sickness almost as soon as the gangplank lifted, Francka spent the eleven days in her sickbed, unable to eat. Kind passengers cared for the two girls. Halifax seemed a world and a lifetime away. But, at long last, it was over; the ship docked,

they boarded the train to Toronto. And on the day before Christmas 1950, the locomotive engine with its tail of hopeful travellers chugged into Union Station. Francka felt immensely relieved; Jože had written that he would meet them to accompany them to their new home. As she eagerly searched the faces of people jostling for space in the station, she realized with a worried and sinking heart that Jože was not there.

Railway employees eager to begin their own Christmas festivities hurried her and the girls out of the great station hall, and onto public transit. From the card she wore pinned to her coat, they knew her destination: 33 Seaton Street. She spoke no English; with a flurry of hand gesturing and multidirectional arm waving, they made her understand how to get there. As the first streetcar trundled down the tracks, she watched the city open up and expand before her, bigger and bigger. She transferred to another streetcar. There was more pointing and hand waving. And then, finally, she was home.

Jože was not there either. He had gone to Union Station hours earlier only to be told that his wife's train would be delayed by several hours. He returned home to wait, and then had departed for the station once again to meet them. In the now empty hall, he discovered that they had arrived on schedule after all, and that everyone had left.

Francka, in the meantime, did not even dare sit down in her new home. She had been welcomed warmly by one of the tenants, who shared the house, but she longed only to see Jože.

That evening, the family, reunited,

shared together their first Christmas Eve meal in Canada. The following morning, as she ate the richly buttered bread at the breakfast Jože had prepared for them, Francka felt truly blessed. But she vowed she would never board another ocean liner again.

Her new life soon took on a familiar and comfortable rhythm: the girls attended school, Francka cared for their home, the garden, the tenants who boarded with them. Grocery shopping took on the festive air of an adventure: always some mysterious new product to discover and try. They found a welcoming community at the Slovenian Masses. When the church on Manning Avenue was built, they became involved in the events there. The family grew. Francka's days quickly filled with a myriad of activities. Among the children, of all sizes and ages, there were the usual scrapes and squabbles, the usual ins and outs, ups and downs, likes and dislikes, multiplied by twelve. As much as they were able, the Turks kept Slovenian traditions and the language at their various addresses. After Seaton Street, they moved to two other Toronto homes; at each one, the house rang with the voices of children, and became a place of welcome for other newcomers, mostly Slovenians or Croatians, who lived with them, and shared their meals.

Francka found time to develop her own

interests. She joined the church Mission Circle and began to help organize the annual *tombola*. Even today, fifty years later, her house is filled with donated prizes for the next draw. Francka buys tickets too, but she has only won once. The prize, a bottle of wine, unfortunately broke even before she could bring it home.

Sometimes, to escape the noisy hustle and bustle of the house, Francka joined a friend for a walk. Often they ended up at Honest Ed's store, or at the Kensington Market, both venues filled with noise, confusion, activity, but which they could both observe from a distance. Summers found her enjoying the sunshine and fresh air of the Slovenian Farm in Bolton or the family cottage at Chalk Lake. She recalls how everyone would pile into the monstrously chromed car, kids on each others' laps, higgledy piggledy (something impossible to do today). She relished long summer afternoons, working in her city garden, where she grew all sorts of vegetables for the family.

In 1975 the Turk family moved to Mississauga where Francka remains active in various activities at the church on Brown's Line. She continues as a member of the Catholic Women's League. She helps bake strudeljs for various events, always using the same fail-proof recipe, and always with Spy apples. Children, grandchildren and great grandchildren visit often. Riba keeps her busy as well, ensuring that the house where Francka lives with Riba continues to be filled with a happy hubbub.

Perhaps your family also has an arrival story you would like to share. The **Canadian**

Slovenian Historical Society gives all Canadian Slovenians an opportunity to cherish their stories forever. You can help carry on the important work of the CSHS volunteers by becoming a member or by donating documents and artefacts of your own or your family's immigration history to the Archives. We are members of the Archives Association of Ontario (AAO) and of the Canadian Oral History Association (COHA) Look for us at community events. *Our Kdo Smo?* Program looks to identify Canadian Slovenians in numerous group pictures. Our *Povejte Nam Kaj* Program tapes the stories of arrival in Canada.

For more information about joining our volunteers, or to donate articles/documents to the archives, contact the CSHS at:

Canadian Slovenian Historical Society
c/o Dom Lipa, 52 Neilson Dr.
Etobicoke ONT, M9C 1V7
or by email: cshs@look.ca
Or email the archivist/librarian,
Frank Majzelj: fmajzelj@cogeco.ca

***Mark the date for the OPEN HOUSE
for the Canadian Slovenian Historical
Society Archives***

***Join us to celebrate the new space.
Sunday April 18, 2010, Dom Lipa
(Basement), 3-5pm. Refreshments.***

Spored prireditev Od 19. februarja do 23. maja 2010

Datum	Prireditelj	Kraj	Prireditev	Tel. številka
Februar 19	VSKO	Browns Line	Prešernov večer	905-285-0979
28	Sava	Breslau	Občni zbor	519-884-4736
28	Triglav	London	Maša in Koline	519-666-0251
Marec 5	VSKO	Toronto	Občni zbor	905-285-0979
6	Sava	Breslau	Spomladanski banket	519-884-4736
7	Misijonski krožek	Browns Line	Misijonska tombola	416-255-2721
7	Holiday Gardens	Pickering	Občni zbor	416-431-9109
13	Bled	Beamsville	Lovski banket	905-563-1500
14	Krek Slovenian CU	Browns Line	Občni zbor	416-252-6527
16	Zvon	Windsor	Škofja Loka - pasijon DVD	905-274-6391
21	Triglav	London	Občni zbor	519-666-0251
21	Viktorija fond	Browns Line	Talent Show	905-276-7258
April 10	Bled	Beamsville	Pevski zbor Bled - koncert	905-563-1500
17	Triglav	London	Banket	519-666-0251
18	Zgodovinsko društvo	Dom Lipa	Open house	905-664-5240
25	Sava	Breslau	Oktet Sotočje iz Slovenije	519-884-4736
29		Ottawa	Oktet Sotočje iz Slovenije	
Maj 1	VSKO	Browns Line	Oktet Sotočje iz Slovenije	416-259-1430
1	Holiday Gardens	Pickering	Spomladanski banket	416-431-9109
2	Bled	Beamsville	Materinski dan	905-563-1500
8	Sava	Breslau	Materinski dan	519-884-4736
9	Zvon	Windsor	Materinski dan	905-274-6391
9	Triglav	London	Materinski dan	519-666-0251
9	Slovensko letovišče	Bolton	Materinski dan - kosilo	905-238-5710
23	Triglav	London	Slovenska maša in kosilo	519-666-0251

Dragi naročniki Glasila,

Najlepše se vam zahvaljujemo za vso dosedanjo podporo Glasilu, kajti z vašo naročnino se ta naša publikacija financira. Ker smo letos prešli na tiskanje v tiskarni, smo morali naročnino zvišati na 30 dolarjev, za ZDA na 35 dolarjev, za Evropo pa na 45 dolarjev. Upamo, da boste Glasilo še naprej z vašo redno poravnavo naročnine podpirali.

Uredništvo in uprava Glasila

Slovenia
Credit Union

www.sloveniaku.ca

HRANILNICA IN POSOJILNICA

**GET BLOWN AWAY BY
SCU'S MORTGAGE RATES**

Main Office

725 Brown's Line
Toronto, ON M8W 3V7
Tel: 416-255-1742

Manning

611 Manning Ave.
Toronto, ON M6G 2V9
Tel: 416-531-8475

Hamilton

23 Delaware Drive
Hamilton, ON L8E 3N6
Tel: 905-578-7511

Toll Free 1-888-SCU-1742

**KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.**

**YOUR FAMILY... YOUR COMMUNITY...
YOUR CREDIT UNION...**

YOUR FOUNDATION FOR FINANCIAL GROWTH

Krek Slovenian Credit Union offers a full range of financial services in all shapes and sizes.

So what's the difference? We also offer understanding, flexibility and responsiveness.

When you call, there's always a real person on the other end of the line.

Become a member and experience the difference we can make!

HEAD OFFICE

747 Browns Line,
Etobicoke, Ontario M9W 3V7
Tel.: (416) 252-6527
Fax: (416) 252-2892

BRANCH OFFICE

611 Manning Avenue, Suite 100,
Toronto, Ontario M5G 2W1
Tel.: (416) 532-4746
Fax: (416) 532-5134

www.krek.ca